

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno Dina 20—
pololetno Dina 10—
trimestno Dina 5—
posamezna številka Dina 1—

Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm insertnega stolpca stane za:
male oglašne Dina 025
uradne razglase Dina 050
reklame po dogovoru

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. v hiši „Ekonom“.

Proti sovražnikom zborovalne svobode. — Kmetško ljudstvo vstaja. — Portreti klerikalnih kandidatov: dr. Korošec, dr. Brejc in Žebot. — Predsednik Pirc raztegnil tožbo proti „Slovencu“. — Odgovor tov. Ažmana. — Avstrijakant Jan. — Radičeve sleparije v Dobovi. — Poziv go enjskim klerikalcem. — Atek se ne upa v Borovnico. — Odgovor kaplanoma v Št. Vidu. — Demokrati zavezniški klerikalcev. — Boštanjnska graščina in „špuktrigel“. — Knjiga sramote. — Gospodarska zveza in kmet. — Savez zemljoradnika. — „Slovenčeve“ „zmage“. — Resna beseda obrtnikom. — Poučna zgodba. — Zaznamovani. — Agitacija oficirjev.

Kmetško ljudstvo vstaja.

Nedelja zmag je bila pretečena nedelja in v zadoščenje vseh naših delavcev, vseh borcev bi morali obirno poročati o teh zmagah, ker bi naša poročila najlepše ovrgla vse klerikalne laži o naših „polomijah“.

Toda mi smo revni in nimamo dnevnika in zato moramo vsa poročila ometati na minimum. Naj to upoštevajo naši tovariši in zbirajo za — škofni sklad SKS.

Slišan shod v Celju.

Kljub slabemu vremenu se je zbralo v Celju okrog 300 mož na naš shod, kateremu je predsedoval tov. Roblek. Na shodu sta govorila z velikim uspehom tov. Pucelj in Piki. Oba govora sta bila z navdušenjem sprejeta.

Na shodu je bilo pod vodstvom dr. Rakuma tudi nekaj klerikalcev, katere je med splošnim krahom vse dvorane tov. Pucelj tako zdelal, da jo je dr. Rakum ves osramočen pobrisal iz dvorane. Za dr. Rakumom je poizkusil svojo srečo neki od klerikalcev naluškani invalid, ki pa je moral pod pezo dokazov naših govornikov priznati, da so tudi klerikalci poleg demokratov in radikalov krivi, če še ni rešen invalidski zakon.

Slišana zmaga SKS je bil shod v Celju.

Shod v St. Jurju o. J. E.

S pljanimi tolpami in razposajenimi marinaricami so hoteli klerikalci razbiti naš shod v St. Jurju. Namera jim ni uspela. Ker so hoteli namreč klerikalci tudi dejansko napasti naše govornike, je napravilo orožništvo red in vrglo klerikalne razgrajče iz dvorane. Shod se je nato mirno vršil. Shodu je predsedoval tov. Urlep govorila pa sta z velikim uspehom tov. Pucelj in Piki.

Nobenega pardona razgrajčem, je naše geslo v bodoče!

Shod SKS v Mirni peči.

Na shodu sta poročala tov. Zupančič in Udovč. Dobro je bilo, da so se shoda udeležili tudi klerikalci, ki so vsaj tako spoznali resnico. Hoteli so sicer za hrbtom nekaj ugovarjati, toda pod vtisom besedi naših govornikov so morali umolkati. — Pozvani, da stopijo na oder in da lepo razložijo svoje misli, so se zbal in tako je končal shod brez ugovora.

Shoda v Mirni

so se udeležili v velikem številu tudi delavci. Izjavili so, da je treba, da gresta kmet in delavec skupaj v boj za zmago pravice in proti vsem izkoriščevalcem ljudstva. Glasno so obsodili razne delavske voditelje, ki so si polnili le žepa in ki so delavce v najtežjih časih sramotno zapustili. Z navdušenjem so se vsi izrekli za SKS.

Shod v Brusnicah.

V prostorih stare šole je bil v nedeljo slišan obisk shod SKS, ki

so ga hoteli motiti od župnika najeti fantiči. Pa so dobili skoraj od zavednik Brusničanov tako krepek odgovor, da so morali takoj utihniti. Nato je prišel na shod župnik sam, ki se pa ni upal govoriti, čeprav je bil v to pozvan. Seveda pred našimi zborovalci se ne da tako lagati, kakor drugače. Shod je pokazal, da so Brusnice vse v našem taboru.

Shod v Orehovicu.

Dasi je ves dan deževalo, je prišlo na naš shod vendar toliko ljudi, da so bili vsi prostori pri tov. Frankotu v Hraštu nabito polni. Na shodu sta poročala tanik Bukovec in kandidat Klinec. Njihova izvajanja so bila z navdušenjem sprejeta in na dan 18. marca bodo vsi kmetje pač glasovali za svojega stanovskega tovariša, kandidata Klineca, ne pa za pozabljenega profesorja Sušnika.

Shod v Toplicah pri Novem mestu.

Kljub slabemu vremenu je bil shod dobro obiskan. Govorila sta tovariša Ogrič in Globevnik in žela burno odobravanje. Navzoči župnik Ersar, je hotel skrit za hrbtom govornika, z neslanimi medklici motiti govornika. Pa je skoraj spoznal brezupnost svojega početja. Nato je začel dajati znamenja, da naj ljudje odidejo. Pa tudi to se mu je ponesrečilo, kajti odšlo je le par zapeljancev. Shod je nato končal v popolnem redu in med glasnimi vzkliki na Samostojno in njene kandidate, ga je zaključil tov. Pelko.

Shod v Uršnem selu.

V nedeljo popoldan je bil v Uršnem selu dobro obiskan shod SKS. Ob splošnem odobravanju smo sklenili vsi, da glasujemo za našega kmetškega kandidata, za tovariša Klineca.

Shod v Ribnem.

Sklicali so ga klerikalci. Želi pa smo mi. Govorila sta najprej Gostinčar in Jan, ki se pa nista upala ugovarjati na vprašanja navzočega tov. Majcena. Kot zadnji je govoril tov. Majcen in v 3 četrturnem govoru požel vse, kar sta hotela skuhati sebi krotkometski Gostinčar in avstrijakantski Jan.

Shod v Zabukovju.

Nad vse dobro je uspel naš shod v Zabukovju, ki ga je sklical tov. Mrmolja. Na shodu sta tudi govorila stara buditelja kmetške misli, dolgoletni župan Božič in tovariši Trupel. Shod je napovedal tudi klerikalni kandidat Skoberne, pa se ni upal pokazati se v Zabukovju. Sicer bi pa tudi bilo zaman, ker v Zabukovju je samo SKS in nihče druga.

Shod v Loškem potoku.

Značilen in pomemben je bil naš shod v Loškem potoku, na katerega so prišli klerikalci s svojega shoda korporativno in ki so hoteli razbiti. Po poldrugournem govoru tov. dr. Marušiča pa so morali popolnoma

utihniti in njegova stvarna izvajanja so naredila na vse mogočen utis. Klerikalna moč je zlomljena, kmetško ljudstvo vstaja.

Shod v Kostanjevici.

V gledališki dvorani tov. Bučarja sta priredila v nedeljo naša kandidata Ažman in Rajar sijajno uspel shod SKS. V dvehurnem govoru sta pojasnila delo in program SKS. Z največjim navdušenjem se je vse izreklo za SKS.

Shod v Št. Jerneju.

V nabito polnih prostorih pri tov. Rečiju je bil v nedeljo shod SKS. Poročala sta tov. Ažman in Rajar. Žela sta viharan aplavz. Sent Jernej se klanja kmetijski misli.

Shod v Komendi.

sta priredila tov. Kristan in Černe.

Vsi zborovalci so sklenili, da gredo dne 18. marca v boj za zmago Stare pravde in so v ta namen položili takoj na oltar tiskovnega sklada SKS. 850 kron.

Uspel sestanek SKS v Borovnici.

Za nedeljo je bil v Borovnici napovedan shod atka. Pa atek so se zbal in jih ni bilo na izpregled. Zato so priredili naši tov. sestanek pri Zalarju, katerega so se udeležili tudi bivši pristaši SLS, kajti na sestanku so za vedno zapustili sleparsko SLS.

Prinašamo poročila le o par naših shodih in sicer, kakor so prišla poročila. Iz naših poročil vidi vsakdo jasno, da so vse klerikalne vesti o naših „polomijah“ le pobožne želje, kar bodo volitve najjasnejše dokazale.

Proti sovražnikom zborovalne svobode.

Stranka, ki najbolj kriči, da hoče priboriti svobodo slovenskemu narodu, ta stranka je največja sovražnica zborovalne svobode.

Z nasiljem hoče ubiti glas resnice, z nasiljem prikriti svoje grehe!

Z ozirom na uboge klerikalne zasleplence, ki so le žrtev klerikalnih voditeljev, smo dosedaj prizanašali.

Ker se je pa naša dobrohotna popustljivost napačno tolmačila in

ker se to klerikalno divjaštvo stopnjuje že v taki meri, da je ogrožena osebna varnost ljudi, izjavljamo, da bomo v bodoče nelzprosn in da bomo poskrbeli, da pade vsa peza zakona na vse klerikalne razgrajče in njih zaplotne hujšake!

Vsakega razgrajča orožnikom! Zborovalna svoboda mora ostati nedotaknjena!

Klerikalne „zmage“.

Pravilno je ocenil klerikalne zmage »Ljudski dnevnik«, ki pravi, da spominjajo vse zmagovite vesti »Slovenca« o slišanem poteku klerikalnih shodov na onega obupnega bahača, ki stoji pred bankrotom in ki razsipa zadnji denar, samo, da prikrje svoj polom.

Pravilno je ocenil klerikalne zmage »Ljudski dnevnik«, ki pravi, da spominjajo vse zmagovite vesti »Slovenca« o slišanem poteku klerikalnih shodov na onega obupnega bahača, ki stoji pred bankrotom in ki razsipa zadnji denar, samo, da prikrje svoj polom.

Zaznamovani.

Na Štajerskem ima klerikalna kandidatna lista belo-modro-rdeč križ.

Najsvetejša svetinja vseh kristjanov naj služi v volilno reklamo.

In proti temu bogokletstvu ne nastopi noben duhovnik in celo škof molči.

In vse molči celo proti tej vnebovpijoči profanaciji, da je križ belo-modro-rdeč.

Križ, večni simbol dela za vse človeštvo, so izpremenili klerikalci v volilen slager.

Ali je res izumrl med duhovništvom čut za Kristusov nauk, ali je res morala že tako padla, da se sme

brez kazni izrabljati simbol križa v strankarske svrhe in križ profanirati s trobojnico.

Da, profanirati!

Častimo našo trobojnico in vedno smo pripravljeni njeno čast braniti — toda na križu je trobojnica profanacija Onega, ki je umrl za vse človeštvo.

Kristjani! Z belo-modro-rdečim križem hočejo klerikalci označevati sebe kot edine kristjane, v resnici pa so se

samo zaznamovali kot najpodlejše oskrunjevalce sv. križa.

Zaznamovana je klerikalna skrinjica, pogin tistemu, kdor je ž njol

Demokrati zavezniški klerikalcev.

»Domovina« in »Domoljub« tekmujeta med seboj, kdo bo bolj oblašal samostojno.

Sokolstvo, učiteljska organizacija vse se zlorablja za boj proti SKS.

Profesor Reiser, ki rabi v Ljubljani tudi naše glasove, dela edino proti nam. Menda v zahvalo, ker smo ga podpirali v boju za uradniško pragmatiko! Ali pa v priznanje, ker nismo niti njegovega nastopa tekem boja za zvezo Slovenije z morjem osvetlili tako, kakor bi mogli.

Niti enega glasu še niso demokrati na deželi odvzeli klerikalcem! Vsi njih napadi veljajo le nam!

Načelnštvo naše stranke je povabilo klerikalne agitatorje: profesorje, doktorje, advokate in vse one, ki trosijo laži od vasi do vasi ter beračijo kmetške glasove, da pridejo v ponedeljek, dne 12. marca ob 11. uri na javen shod, ki bo nasproti pošte v Novem mestu, da tam vse njihove laži in obrekovanja ponovijo in dokažejo.

Tovariši kmetje in delavci! Pridite omenjenega dne v Novo mesto, da boste slišali njihove dokaze in naše odgovore!

Kdor hoče izvedeti resnico, naj pride in naj se prepriča.

Boštanjnska graščina in „špuktrigel“.

V 9. šte. »Domovine« čitamo ganljiv članek, v katerem veže nepoznan članekar v slogu »Domoljubovih« lažnikov svoje otrobe o prodaji graščine. Vse te otrobe pa servira seveda kot suho »resnico«. Pridno in z vnmom zavija vse po svojem in se trudi s potvarjanjem resnice izbiti od SKS nekaj kroglic za peto skrinjico. Zato trdi, da ne moreta Pucelj in Majcen trditi, da nista imela dovolj sredstev na razpolago, da prisilita ministrstvo na spoštovanje zakona. O Dolfe, Dolfe, ta otrok neugnan!

Podlema člankarju pa povemo samo to: Pucelj in Majcen sta vse storila, kar moreta v tem slučaju storiti dva poslanca in g. Jakli je rekel tov. Pucelju v terek na vožnji od Karlovca do Zagreba v obraz: »Vi ste torej moj nasprotnik. Reklo se mi je v Beogradu, da bi bila moja kupčija boštanjnske graščine že potrjena, če se ne bi vi protivili.« Da pa ni bila odbita prošnja za potrditev, pa nosislo največjo odgovornost demokrat. V ministrstvu za šume in rude je ležala prošnja enajst mesecev. SKS je intervenirala skoro gotovo vsak mesec, a demokrat Z. Rafajlovič ni mogel spraviti stvari naprej. Šele od takrat naprej pa nosi odgovornost radikalni minister.

„Slovenčev“ napad na predsednika Pirca.

Ugotavljamo, da je vložil predsednik Pirc že dne 3. t. m. tožbo proti odgovornemu uredniku »Slovenca« in razširil tožbo na vse poznejše napade »Slovenca«.

Ugotavljamo, da zavlačuje sodno razpravo edino le »Slovenec«, ker ni obtoženi odgovorni urednik »Slovenca«.

pravočasno nastopil dokaza resnice.

Po praksi »Slovenca« bo to storil seveda tik pred razpravo ter tako zavlekel razpravo preko volitev, kakor dela sedaj s petimi tožbami tov. Pucija.

O napadu na »Kmetijski list« in »Ekonom« pa prihodnjic.

Agitacija oficirjev za radikalce.

Iz Savinjske doline nam poročajo, da obletavata dva višja častnika iz Celja naše pristaše po Sav. dolini ter jim ponujata denar v svrhu pristopa in agitacije za radikalno stranko.

Prosimo naše pristaše za zanesljive podatke, da lahko objavimo imena teh najnovejših agitatorjev za razne Nachtigalle in Korene.

Se to se manjka, da bi se oficirji vmešavali v politiko.

Izjavljamo, da bomo proti vsem tem protustavnim ljudem nastopili z največjo brezobzirnostjo!

„Domoljubu“ enkrat za vselej.

V zadnjem času se je »Domoljub« obregnil večkrat v našega kandidata Ogriča, češ kaj boste takega človeka volili, ki je ločen od žene in ki ima nevem še kake grehe na sebi.

Gornja očitavanja so popolnoma neumestna in če ne bo »Domoljub« prenehal, bomo primorani zasvirati na naše »orgelice«. Te pa bodo grozno zacvilele o mnogih hujših grehih raznih blagoslovljenih gospodov, ki ne poznajo božje zapovedi »ne želi svojega bližnjega zene!« Ravno v zadnjem času smo marsikaj pikantnega zvedeli o ravnanju nekkih debelih gospodov in Marjinih hčera.

Klerikalni kandidati.

Ker klerikalni kandidati nimajo poguma, da bi nastopali po javnih shodih, je treba, da jih vsaj mi predstavimo volilcem. Kot uljudni ljudje pa je seveda potrebno, da pričujemo s ta višini.

Dr. Anton Korošec.

Kot lepi kaplan je vstopil dr. Anton Korošec v politiko in postal na zahtevo marinarje kmalu poslanec. Po milosti dr. Sušteršiča mu je pripadla na Dunaju najbolj hvaležna uloga za maso, namreč vsi govorijo za ulice so pripadli njemu. Ker je bilo zlasti med vojno potrebno, da so bile uloge v klerikalni stranki dolžane, da je en del povdarjal svoje slovenske, drugi pa svoje avstrijske uspehe in je bil dojen kot govednjak prve struje dr. Anton Korošec, je ta nakrat veljal za voditelja vseh pravih Slovencev in bil celo slavljen kot oče majniške deklaracije, dasi je ravno isti dr. Korošec podal sam od sebe grofu Martinu tako krvavo majniško izjavo, ko najhujši panegričan.

Vzlie temu je slava dr. Korošca celo rasla in preobrat ga je dvignil v nepočetne višine očeta očetnjave. Kot tak je postal dr. Korošec predsednik zagrebskega Narodnega sveta in pozneje ministar in podpredsednik centralne vlade v Beogradu.

S tem se je pričela cela vrsta nedoseženih Koroševih uspehov. V Zvezbi je bil kruto potegnjem od Paviča in vsi interesi slovenskih krajev so bili tedaj poteptani. Nič zato — ker dr. Korošec je ostal minister.

Prisla je vladna kriza in klerikalci so odločali ali pride do demokratskega ali radikalnega kabineta, ali stvari vlado napredni pošten in jugoslovensko orijentirani Davidović ali pa reakcionarni in velesrbski orijentirani radikalec Protić. Ker je ta obljubil Korošcu, da bo smel v Sloveniji neomajno vladati, se je odločil Korošec za Protića in postal zopet minister.

S tem je bila odločena smer vse naše notranje politike. Zgodovinska krivda dr. Korošca je, da je on omogočil reakcionarstvo v naši državi in neben slučaj, temveč nujna posledica klerikalne politike so bili strel na Zaloški cesti.

Slabotnost, siskost, nepoznanje razmer in pa pomanjkanje vsake dalekosežnosti, so sploh najbolj tipični znaki Koroševih političnih talentov, če se o teh sploh govoriti mora.

Takoj ob preobratu je bila edina možnost za ugodno rešitev slovenskega vprašanja v tem, da je ves narod zgrabil za orožje. Vemo, da masa naroda tega ni hotela. Toda ravno zato je zgodovinska krivda klerikalcev tem večja, da v najbolj kritičnih časih ni bilo

niti enega klerikalnega voditelja, ki se ne bi podal demagoštvu in ki bi brez ozira na morebitne zamere povedal narodu resnico.

Nasprotno slabša je bila morala klerikalnih voditeljev, kakor pa morala naroda.

Oni operetni vojni minister Slovenije, dr. Pogačnik je kmetske fantje podil domov, čeprav je bil marsikateri pripravljen boriti se za Slovenijo.

Jakakor dr. Pogačnik, tako je isto zagrešil v Rusiji dr. Gosar, ki je iz strahu za svoje dragoceno življenje širil med našim vojaštvom boljševizem in zapravljal naši državi na milijone vojnega materiala.

Na vse to pa je dr. Korošec molčal, kakor je sploh molk ena tipičnih lastnosti dr. Korošca.

Posledica tega, da smo čisto zavrgli orožje, je bila, da je bil naš glas slaboten. Toda z močnim nastopom so se vse odločenega naroda. Tudi tega ni znal dr. Korošec.

Prosil je v Beograd za srbsko vojaštvo in on, ki je prosil pomoč, je hotel potem, da imajo Srbi respekt pred Slovenci. Tako je prišlo, da smo vodili vse razgovore kot slabotnejši z močnejšimi in gospodarske posledice so bile mahoma tu.

Srbski zakon za zakonom je bil raztegnjen na Slovenijo in skoraj na vseh teh ukazih in zakonih se je blestel podpis dr. Korošca.

Tedaj je bil položen temelj centralizmu.

Se pod Avstrijo smo imeli Slovenci s kranjskim deželnim zborom lep kos avtonomije. Imeli smo poleg tega celo vrsto velikih podjetij, ki so vsa bila last kranjskega ljudstva. In imeli smo še eno, ali vsaj mogli in morali imeti, maso vojnega plena, ki je bil vreden milijarde.

Vse to se je zaigralo, ko je bil dr. Korošec voditelj slovenskega naroda in tudi tedaj je bil položen temelj centralizmu.

Zgodovinski dnevi so bili dnevi po prevratu. Vsa naša bodočnost je bila odvisna od poteka teh dni, zakaj tedaj se je odločala usoda slovenskega naroda. Žalibože pa je vodil tedaj slovenski narod dr. Korošec, sicer lep kaplan, toda majhen politik. Ni znal prepoznati niti moči slovenskega naroda, kaj šele vzplamteti v narodu spečo silo. Enako pa tudi ni znal prepoznati moči nasprotnikov in tako smo doživljali poraz za porazom.

Na Koroškem se je dal z orožjem dobiti tudi Celovec in prav nič drugo ni bilo treba, ko da bi dal slovenski vojni minister (kako krasna snov za opereto) generalu Majstru par sto mož. Brez orožja in brez boja pa se je dalo dobiti vsaj Spodnjo Koroško in sicer tudi brez plebiscita. Mi pa smo dobili plebiscit in z moko in masijo smo hoteli kupiti koroški narod, mesto da bi mu dali popolno avtonomijo in apelirali le na njegove plemenite čute. Toda že tedaj je bila demagogija vrhovni zakon v klerikalni stranki in pozni rodovi se bodo učili v solah, da je slovenski narod

izgubil Koroško, ko je bil dr. Brejc predsednik vlade v Sloveniji.

In pramorsko vprašanje? Tisoč srbskih ujetnikov je rešilo Vrhniko. Dva tisoč slovenskih vojakov bi lahko rešilo Logatec. Deset tisoč pa bi rešilo Idrijo in Postojno in morda tudi več.

Pa tedaj nismo mislili realno in vse ulice smo preimenovali po Wilsonu in vse je rajalo brez dela v pričakovanju mane, ki jo prinese Wilson. Ko pa je ta potegnil črto in izjavil, v čem da nas hoče podpirati, pa smo vsi rekli: ne, kajti pravica da je poteptana. Pravi otroci smo bili in na čelu vseh veliki politični otrok dr. Korošec. »Bojje vrbec v roki, ko golob na strehi,« pravi pregovor. Mi pa smo spustili še vrbaca.

In to je zgodovinska krivda dr. Korošca, ki ni imel poguma, da bi narodu odkrito povedal, kako da stoji stvar. Voditelj naroda se ni upal dvigniti se nad narod, biti mu vodnik in nositi vse posledice tega častnega in odgovornega mesta, temveč vedno in povsod je mislil dr. Korošec, da obstoja vodstvo naroda v tem, da se najmočnejše tuli z volkovi.

Historična krivda dr. Korošca pa še dolgo ni izčrpana.

Po preobratu je šlo za usodo vsega slovenskega naroda in samo složen nastop vsega naroda je mogel rešiti položaj. In naj bo prepričan dr. Korošec, da bi tedaj branili slovensko zemljo proti Italijanom komunisti prav tako ko klerikalci, naprednjaki prav tako kot nazadnjaki. Toda en predpogoj je bil. Stvar je bilo treba narodu razložiti.

Če bi takoj po preobratu sklical Korošek slovenski parlament in odredil volitve in bi izvoljeni zastopniki nastopili za slovenske pravice, kako ves drugačen potek dogodkov bi bil dosežen. In doktor Korošek, ki se vedno sklicuje, da je načelnik ljudske stranke, je bil zlasti dolžan, da vpraša ljudstvo, da izve njegovo mnenje. Že iz egoističnih nagibov, ker samo tedaj bi mogel računati na pomoč vsega naroda in ona škandalozna polomlja na Koroškem l. 1919, bi bila slovenskemu narodu prihranjena.

Naj ne govori dr. Korošec, da je bilo to nemogoče, ker zgodovina pravi,

da dr. Korošec niti polzknil ni vprašati ljudstvo.

V notranji politiki je bil neuspešen dr. Korošec, v naši zunanji politiki je bil nesreča in nesreča je bil celo v čisto tehničnih upravnih vprašanjih.

Dr. Korošec je bil tisti minister za prehrano in obnovo zemlje, ki je s svojo nezmožnostjo oškodoval državo za 112.740 dolarjev in 392.832 frankov.

Dr. Korošec je bil dalje tisti, ki kot železniški minister ni poskrbel niti najmanj, da bi pokrenil vprašanje slovenskih železnic, niti soteleske ne, za katero si je pod Avstrijo pustil že kaditi.

Kamor pogledamo, kamor se ozremo, povsod se kažejo samo razvaline, ki jih je povzročila Koroševa politika.

Samo v eni stvari je rodila Koroševa politika velikanske uspehe.

Demagogija in hujškarstvo sta cvetela pod Korošcem kakor še nikoli.

Politična sirovost, lažnivost in obkroževanje je dalje doseglo pod Korošcem višek in čisto irrelevantno je, če je to Korošek direktno povzročil ali ne, dosti je, da je vse to trpel in da se ni samoval s pomočjo takih sredstev reševati polomljeno klerikalno politiko.

To je žalostna bilanca klerikalne politike pod vodstvom dr. Korošca, ki bo prednjačil v slovenski politiki kot vzgled politika brez čuta odgovornosti in nedoraslega svojih vlogi.

To politično sliko dr. Korošca naj izpopolnjuje še ena slika duhovnika in človeka, ki je odrekel pomoč nekdanjemu tovarišu, ko je bil v največji sili.

In to je nosilec klerikalne liste na Kranjskem in na Stajarskem, kandidat kmetske zveze.

Odvrača, da bi se poskušalo umestiti njegove grabe v kmetsko politiko, katere živo občut se čutno vse kmetsko ljudstvo.

Pa o tem prihodnjik, ker treba je, da podamo še poročilo o par drugih klerikalnih kandidatih. O vseh žalibože ne moremo govoriti, zakaj nekaj od njih jih je tako brezposlemih, da jim kritika pač ne more posvetiti te časti, da bi jih omenjala.

Dr. Janko Brejc.

Zvest pomagač pri vseh popredobratih pomoljaj dr. Korošca je bil dr. Brejc. Zato je samo pravično, če podajamo takoj za portretom nosilca liste tudi portret skromnega namestnika v ljubljanski okolici ki pa na mestništva gotovo ni prevzel iz skromnosti. Bilo bi čisto proti njegovi naravi.

Pred vojno je veljal dr. Brejc kot voditelj klerikalnih koroških Slovencev in je bil zagrozen eksponent dr. Sušteršičeve politike. Po svojih močeh je pripomogel k temu, da na Koroškem ni bilo mogoče priti do enotno narodne fronte, kar ga seveda sedaj silno priporoča za glasnika samoslovenstva, ki ga je iznašla najnovejša klerikalna zadrega. O uspehih njegovega narodnega dela molči zgodovina, pač pa je zabeležiti, da ga je »Slovenec« vestno hvalil kot izbornega jurista in prvoborilca za pravice slovenskega jezika, kar je bistveno pripomoglo k polnenju njegove odvetniške pisarne.

Med vojno ni bilo o dr. Brejcu dosti slišati. Tega mu ni zameriti, vsaj je bil molk posvečen posebnost slovenskih politikov. V njegovo karakterizacijo pa bodi povedano, kako je prišel dr. Brejc k vojakom.

Nemala usoda je doletela dr. Brejca, da je moral začetkom leta 1916 k vojakom. V novi ekstremitetni in s svetlo sabljico je »enrikal« v Celovec kot enoletni prostovoljec pri trenu. Že pri vstopu v vojaško službo je imel dopust v žepu in ta se je ponavljal in podaljševal redno. Veliki koroški gromovnik je bil torej dobro zapisan in v čast koroškim Slovincem lahko rečemo, da skoraj kot edini. Bil je p. v. (politično verdahtig, politično nezanesljiv) župnik Meško, bili so p. v. drugi, samo njih vodja dr. Brejc ni bil p. v.

V Parizu.

Nesrečna usoda je hotela, da je bil v delegaciji Slovencev na mirovni konferenci tudi dr. Brejc.

Nimamo prostora, da bi zabeležili vse žensalne poteze tega izrednega politika po domišljiji. Toda samo eno dejstvo naj iztrgamo pozabljivosti.

K tajniku naše mirovne konference je prišel dr. Brejc in zahteval, da gre naša meja na Koroškem daleč severno od Celovca, po čisto nemških krajih. In nato je dostavil dr. Brejc: »Če tega ne dosežete, tedaj zapustite mirovno konferenco!«

Naš tajnik vpraša nato dr. Brejca: »Kaj pa Goriska? Ali je zaradi nje vaša stranka SLS kaj sklenila?« In lakonično je odgovoril dr. Brejc: »Nič.«

Predlagati zapustitev mirovne konference more v resnici le političen analfabet. Če bi bili mi Slovenci sila, ki lahko z orožjem v roki izvojuje svoje zahteve, bi bilo to že še kako pojmljivo, dasi ostane nevarnost krvoprelitja še nadalje silen argument. Toda biti brez vojske je z operetnim vojnim ministrom dr. Pogačnikom v takt slabosti igrati vlogo diktatorja svetovnih silam — pa je v resnici specialiteta dr. Brejca.

Silno začuden so bili tudi v Parizu vsi, ko so slišali za pretrpane zahteve dr. Brejca na Koroškem. Če bi mi takoj po razsulu Avstrije Koroško vojaško zasedli, potem bi se še dalo o tem govoriti. Enako bi bila možnost na uspeh ta, če bi mi trdno držali Koroško in zahtevali take severne meje le strategičnih ozirov. Toda mi nismo imeli trdno v svoji

posesti niti Spodnje Koroške, o strategiji pa hvala Bogu tudi še sanjali nismo — vseeno zahteva dr. Brejc ultimativno nemogoče.

...To neverjetno uganko je potem pojasnil nekdo na ta način, da je odkril, da je imel dr. Brejc visoko na severu Koroške graščina, ki je do ločevala tudi jezikovno mejo. Quidamlo moč je imela ta graščina.

Koroški plebiscit.

Tudi o zaslugah dr. Brejca za koroški plebiscit le par dejstev.

Prva zasluga.

Je naravnost čudno, kako skandalozno je bil informiran bliski voditelj Korošev o razmerah na Koroškem. Drugače res ne moremo razumeti, da so naši mogli pristati na gosao A in B in da se niso znali zgovoriti kar z Dravo. Gospod dr. Brejc bo seveda delal, po toči zvočni je lahko. Temu nasproti pa mi moramo povedati, da je usoda vseh politikov, da morajo to zvonjenje poslušati. V politiki obstaja namreč odgovornost in v zdravi politiki je celo zakon, da je neuspešen politik, kljub njegovi dobri volji vedno kriv. Ta zakon uporablja, sicer tudi dr. Brejc rad in še pred kratkim je javno govoril o dezertirstvu dr. Sušteršiča, dasi bi tudi sam v blagor slovenskega naroda že davno imel dezertirati iz slovenske politike, v kateri je bil vedno le negativen balast.

Druga zasluga.

Druga velika zasluga dr. Brejca je bila, da je prepovedal in nam in socialnim demokratom v predplebiscitni dobi vsako delovanje na Koroškem. S tem je dr. Brejc mojstrsko zadel naše nacionalne interese in mojstrsko podpiral klerikalne. Kajti koroški kmet je bil od nekdanj pristaš »Bauernbunda«, ki se je na Koroškem tudi rodil in nikjer v Sloveniji ni bila kmetska misel tako močna, ko ravno na Koroškem. Nihče drug ni mogel med koroškim kmetom tako uspešno agitirati, ko ravno SKS. Toda ker bi bila s tem ogrožena SLS, se je morala SKS umakniti.

In med delavstvom! Če kdo, je mogla tedaj pomagati edino socialna demokracija. Tudi ta je morala izostati ker Koroška je bila le za SLS.

Voditelj plebiscitnega boja.

Kako modro je vodil dr. Brejc plebiscitni boj, naj kaže sledeč dogodek.

Tik pred plebiscitom se je pripravil vpad Volkshwehrovcv na Koroško. V tej stiski se obrne dr. Brejc na se brezverske Sokole in jim da sledečo prepozicijo.

Na Koroško pride nad 5000 do zob oboroženih »Volkshwehrovcv«. Proti njim naj postavi Sokol kakih 1500 mož, ki naj volkshwehrovcv zadržujejo tako dolgo, da pride jugoslovanska vojska.

Ke nato Sokoli vprašajo, kje dr. dobe orožje, je dejal dr. Brejc, da tega ne ve, da naj gredo brez orožja.

Sokoli so vseeno izpolnili svojo dolžnost, do katastrofe pa ni prišlo, ker so bile prepozicije dr. Brejca napačne.

Naj zadostujejo ta dejstva in vse ostale zasluge dr. Brejca naj bodo prihranjene za drugikrat.

Kot predsednik vlade.

Kot klop se je držal dr. Brejc mesta predsednika vlade. Dr. Korošek je že davno začel med opozicionalce, dr. Brejc pa se je še vedno šopiril v razkošnem stanovanju predsednika vlade in izdajal zadnje varnostne odredbe za klerikalno stranko. Pa pustimo vse to in povedati hočemo samo

dr. Brejčovo razmerje do kmeta.

Na ljubljanskem shodu je tozadevno povedal naš tovariš Komar sledeče:

»Opozarjam samo na one čase po preobratu, ko se nismo imeli svojih zastopnikov. Kako so nas škandirali tržni nadzorniki in globe ter zapori so kar deževali. To vse se je gođilo pod klerikalno vlado.

Da se vsaj nekoliko rešimo teh neznosnih razmer, smo osnovali desetoročanski gospodarski odbor, ki je sestojal iz 5 članov SKS in 5 članov kmetske zveze. Ta skupen nastop dokazuje najbolje, da so bile razmere take, da se jih ni moglo več prenašati.

Ko je šlo za ureditev mlečnih je šla k dr. Brejcu, tedanjemu predsedniku vlade, posebna deputacija odbora, v kateri sem bil tudi jaz, kot podpredsednik Gospodarskega odbora.

Preteklo je dokaj časa, predno smo mogli stopiti pred to milostno osebo.

Ko nas je konečno vendar sprejel, nas je osorno nasmilil: »Po kaj pa ste prišli?«

Ko smo mu razložili svoje zahteve, se je nad nami drl in nas kimalno ven vrnil.

To je tisti Brejc, ki prosil tedaj v ljubljanski okolici za kmetske glasove.

Vsak zaveden kmet mu bo znal primerno odgovoriti.

Tedaj je bilo prepovedano kmetu telet in izvov živine. Kmet je bil s tem grozovito udarjen. Da to prepovedno, smo hoteli sklicati skupen shod vseh kmetovalcev. Klerikalni kmetje so na to tudi že pristali. V zadnjem hipu pa je načelstvo kmetske zveze prepovedalo svojim članom, da sodelujejo, ker so lipoznali, da bi morali klerikalni kmet, nositi klerikalno politiko.

Zato se skozi ni vršil.

Če ne bi poznala zgodovine dr. Brejca kot koroškega kočarja sivega spomina, če ne bi on sam skrbel, da je edino njegovo pozitivno delo zbirka gozdov, ki jo je spravil skupaj na kočevskem za svoje otroke, vendar zadostuje samo to, kar je povedal tov. Komar, da ve vsak kmetovalec, da pljune na svojo čast, če voli dr. Brejca.

Isto bi pa zagrešil tudi tisti, ki volk SLS. Stranka, ki vsiljuje ljudi, kakor je dr. Brejc, ki je prizadejal slovenskemu narodu tako težke nesreče, taka stranka je grešila nad ljudstvom, tako mora ljudstvo obsoleti.

Kandidat Žebot.

Čeprav brezpomemben v stvarni in resni politiki, bo našel kandidat Žebot vendar tudi svoje mesto v slovenski politični zgodovini in vsak kulturni zgodovinar mu bo moral posvetiti svojo pozornost, zakaj kandidat Žebot je tip hujšakega in demagoškega politika in živa ilustracija zablod današnje dobe.

Ozračje »Straže« in »Slov. Gospodarja«, teh Djoskurov podlosti, je rodilo politika Žebota in to ozračje je vidno v vseni njegovem političnem delu. Z gorjako in psovko, je geslo politika Žebota in že l. 1920 dokazuje v Jarelini z gorjako po glavi pravilnost svojih naukov. Posebna specialiteta posl. Žebota pa je razbijanje shodov. V tem ga je v Sloveniji prekosil morda samo še črnomeljki ovdah Skubic. S topo sfanatiziranih in deloma pijanih ljudi pride posl. Žebot na shod nasprotnikov. Določitev predsednika shoda je povod za divjanje. Zakaj sicer določa, da si more sklicatelj shoda pridržati predsedstvo, kar Žebot seveda tudi ve, toda Žebota to ne briga in predsedniško vprašanje je kljub pojasnili povod divjanja. Čisto vseeno tudi, če je predsednik shoda že določen in če vrši ta svoj posel že uru dolgo, vseeno bodo Žebotovi inamehki še naprej kričali, da se mora predsednik voliti. Klasičen primer, da je demagogstvo podobno stari klepetulji, doprinaša stalno poslanec Žebot. Če pa vstane kdo in pozove poslanca Žebota, da govori in se mu stavi predlog, da naj od vsake stranke nastopi po en govornik, da se tako resnica spozna, potem šele stopnjuje posl. Žebot svoje divjanje, zakaj kakor vsak demagog, tako se tudi on boji resnice, ker sam ne ve povedati mnogo. In kdor je bil le na enem njegovih shodov, se je o tem takoj prepričal. Iste gluposti, iste podlosti, ki jih prinašata »Straža« in »Slov. Gospodarja«, doživljajo na žebotovih shodih svoje vstajanje. Razlika je samo ena, da so tam tiskana, na shodu pa s temperamentom in govorjenju in sicer s takim, da so vsi v bližini Žebota stoječi poslanci oroseni od njegovih per.

Poleg razbijanja shodov pa pozna poslanec Žebot še drugo specialiteto. V »Gospodaru« napiše na primer tatarsko vest, da bodo go Slovenskih Goricah manavri, ki bodo uničili vse vinograde. Vest je seveda le grupa izmišljotina poslanca Žebota, toda le v premmogih hišah povzroči silno razburjenje. Ko je to doseženo, se vsede Žebot in napiše na vojnega ministra pismo, v katerem protestira proti manevrom. Pismo potem priobči »Slovenski Gospodar« in posl. Žebot je oni odresnik, ki je rešil Slov. Gorjce pred škodo manevrov.

Mojstrsko si zna posl. Žebot tudi prilagajati uspehe naših poslancev. V Beogradu je bil posl. Žebot tako brezpomemben, da ga še skupščinski sluga ni pozdravil. Kljub temu je kot opozicijalec dosegel take uspehe, ki bi bili v čast celo poslancu, pristašu vladne stranke. Samo znati je treba in vse gre.

Po silnem drezanju so dosegli naši poslanci, da se je uredil obmejni promet. Poslana je bila komisija na severno mejo, da zasliši prebivalstvo in da

končno uredi to pereče vprašanje. Nakrat se prilizne h komisiji tudi posl. Žebot, seveda le kot opazovalec, kar pa mu je zadostovalo. Pred ljudstvom je mogel nastopiti kot oni zaslužni mož, ki je komisijo pripeljal, saj je ista ž njim (v resnici je bil le on ž njo) in na vse te sleparije je dodal še napad na onega, ki je pravzaprav dosegel, da je komisija prišla. Žebot je namreč dejal: »Že davno bi bila komisija tu, da ni bilo Mirmolje, ki je delal proti.«

Taka je kakovost političnega dela poslanca Žebota in za vsakega razsodnega človeka že ta dejstva zadostujejo. Vseeno pa je treba izpopolniti portret kandidata Žebota s par potezami.

V Mariboru je mož, ki vselej oklofuta posl. Žebota, kadar ga le sreča. Tega moža posl. Žebot še ni tožil.

Telesno slabega Rejsmana napade Žebot na ulici. Ko ga pozove Reis-

man pred sodišče, Žebota ni, ker je imun kot poslanec.

Žebot ponuja tov. Mirmolji, da trčne ž njim. Mirmolja pravi, da se trka le z ljudmi, ki govorijo resnico. Vseeno ostane Žebot v družbi in pospravi očitek.

In mož s takšnimi lastnostmi ustanavlja na konec klerikalne fašiste v Mariboru, ki so v vsem verna slika svojega očeta.

Resnično! Samo to je še manjkalo, da je dovršena slika kandidata Žebota.

Kdor misli, da je ta slika Sloveniji v čast, kdor je mnenja, da bomo s takimi portreti v Beogradu dosegli uspehe, ta naj voli Žebota, zakaj njemu ni pomoči. Toda med temi prav gotovo ne bodo pošteti in resni možje.

12 vprašanj „Gospodarija“.

Nek kmet, ki je spregledal, ki pa je v resnici urednik »Pijanega gospodarija«, pripoveduje v 10. številki tega gnojnega lista, kako bo vprašal naše pristaje na shodu in kako jih bo spravil v zadrego. Ker vsebujejo ta vprašanja najbrže vse, kar si upa klerikalna modrost javno povedati, smatramo za dobro, da seznanimo tudi naše tovariše s temi vprašanji »Gospodarija«, da bodo videli kakke laži so še danes mogoče.

12 vprašanj »Gospodarija« in hkrati 24 laži! Mojster je »Gospodarija« in prekosil je tistega lažnivca, ki se je vedno zlagal, samo če je usta odprl. »Gospodarija« je prišel že do te popolnosti, da se dvakrat zlaže, če enkrat usta odpre.

Pripomniti moramo seveda, da moremo le na kratko odgovoriti na posamezna vprašanja, ker smo večino njih v prejšnjih številkah itak že pojasnili.

Prvo vprašanje: Kdo je stopil prvi v vlado in tam glasoval za ustavo in centralizem ter nas resnično prodal Srbom. Ali je bila to kmetiška zveza?

Odgovor: Kmetiška zveza do Beograda sploh ne sega. Kmetiška zveza obstoji le pred volitvami, kot vaba kroglice. Politčno pa nastopa ali odločuje le SLS ali klerikalna stranka. Prvi je stopil v vlado dr. Korošec in ta nas je tudi »resnično Srbom prodal«. (Olej današnji članek o dr. Korošcu.) SKS je stopila kot zadržna v vlado in glasovala za ustavo in ne za centralizem. Za centralizem se je dosedaj glasovalo le v klerikalni šnopsariji.

Drugo vprašanje: Kaj je storil naš samostojni minister Pucelj za živinorejce? Kmalu ne bo več dobrih plemenskih bikov ne žrebcev na razpolago... Državno žrebčarno v Ljubljani je dal zapreti.

Odgovor: Tako kot klerikalci tov. Pucelj v resnici ni skrbel za živinorejce. Švicarskih krav ni plačeval po 240.000 kron gilo in tudi pri Medvodah mu ni poginilo na stotine krav, kar so zakrivil klerikalci. Pač pa je storil sledeče: Prepoved klanja telet je dvignil in dosegel prost izvoz živine. S tem je omogočil živini dobro ceno in dobra cena je glavni pogoj za razvoj živinorejstva in ne politične odredbe, kakor so delali klerikalci. Izdatno je podpiral živinorejске zadruge in s podporami omogočil številne razstave živine. Dosegel je dalje 50 odstoten popust za prevoz krml. Planšarstvo v Bohinju je našlo v njem svojega prvega zaščitnika. Tovariš Pucelj je dalje preprečil vsak avoz in tudi prevoz tuje živine. Izdelal je celo vrsto zakonskih načrtov za dvig živinorejstva, otvoril nad 10 novih kmetijskih šol itd. Državna žrebčarna v Ljubljani pa je živela, dokler je bil tov. Pucelj minister in je zato falotarija prve vrste. Če pravi »Gospodarija«, da jo je dal tov. Pucelj zapreti. Resnica je, da je dosegel tov. Pucelj še potem, ko ni bil več minister kredit za žrebčarno in da je ta prenehala z delom šele v februarju leta 1923, ko Pucelj že tri mesece ni bil več minister.

Tretje vprašanje: Kaj je storil naš samostojni minister za vinogradništvo?

Odgovor: Dosegel je prepoved uvoza laškega vina. Popravil je ono škandalozno nemarnost klerikalcev, ki so zamudili skleniti trgovsko pogodbo s Češko za izvoz našega vina, kar so Italijani in Francozi izkoristili v našo škodo. Tovariš Pucelj je odprl vrata izvozu našega vina na Češko, ki bo postal reden, ko sprejme češki parlament nov carinski zakon. Tovariš Pucelj je omogočil z veliko državno podporo, da je bilo razstavljeno naše vino na I. ljubljanskem semnju in da je imel Vinarški odsek v Mariboru lep dobiček. Tovariš Pucelj je dalje otvoril srednjo vinarstvo in sadjarsko šolo v Ma-

riboru, proti kateri so hujskali klerikalci, še predno je bila ustanovljena. In tov. Pucelj je bil končno tisti, ki je dal vinariskim družbam znatne podpore, kakor n. pr. metliški zadrugi za nabavo trtnic.

Četrto vprašanje: »Kako to, da so davki vedno večji, čeravno so bili od nas izvoljeni samostojni poslanci na vladi?«

Odgovor: Noben davek se ni povišal, pač pa so se povišale razne pristojbine, o čemur pa je odločeval demokratični finančni minister. Država končno ne sme delati samih dolgov in če vse od države zahteva denarja, potem se mora tudi državi dati dohodkov. Pač pa je res, da se je silno povišala šolnina in vse cerkvene pristojbine in da so enako občinske doklade silovito narasle. Zaradi teh pa primite klerikalne županje.

Peto vprašanje: »Zakaj ne služijo naši sinovi v Sloveniji, čeravno so nam to obljubili samostojni ob času volitev?«

Odgovor: Zato, ker je bil pod Koroščevo vlado izdelan načrt, da se raztegne srbski vojni zakon tudi na naše pokrajine in na podlagi tega zakona služijo naši sinovi izven Slovenije. Zato dalje, ker je klerikalni mogotec dr. Brejc odklonil slovenske vojake kot nezanesljive in tretjič, ker niso hoteli pripustiti klerikalci, da bi skupščina redno delovala, temveč so vedno le kričali o avtonomiji. Naši poslanci pa se bodo seveda še naprej potegovali, da pribore to ljudsko pravico. Toda tudi ljudstvo mora storiti svoje.

Šesto vprašanje: »Zakaj ni žganjekuha prosta?«

Odgovor: Žganjekuha je za kmete prosta in samo trgovci plača takso. To so dosegli naši poslanci.

Sedmo vprašanje: »Zakaj ste privolili v davek na šibice, sladkor, tobak itd.«

Odgovor: Vse te davke je pripustil dr. Korošec, ki je n. pr. samo železniške pristojbine povišal naenkrat za 200 odstotkov. Vprašajte zato njega, zakaj je to storil.

Osmo vprašanje: »Kje je agrarna reforma, s katero ste slepili narod?«

Odgovor: Vsi katoliški škofje Jugoslavije so svečano protestirali proti izvedbi agrarne reforme in s tem bistveno pripomogli, da ni bila agrarna reforma izvedena. Klerikalni poslanec Klekl pa je nazval agrarno reformo javno kot boljšeizem. Mi pa smo se vedno borili za agrarno reformo, toda imeli smo le 8 poslancev, klerikalci pa 28. Te številke povedo vsakomur, zakaj agrarna reforma še ni izvedena.

Deveto vprašanje: »Ali ste nastopili proti verižnikom, navijačcem cen in izkoriščevalcem ljudstva. Ali ste kaj storili proti grozni draginji?«

Odgovor: Dosledno in odločno smo se vedno borili proti izkoriščevalcem ljudstva in naš boj proti klerikalcem je zato zgovoren dokaz. V boju proti draginji smo bili v prvi vrsti in povsodi povdarjali, da se more draginja odpraviti le z delom in štedenjem in ne s kričanjem. Odločno pa smo bili in smo proti temu, da bi se draginja začela odpravljati pri kmetu. Draginja se je pričela v industriji, tam se naj prične tudi odpravljati.

Deseto vprašanje: »Zakaj niste bili proti davku na kolesa?«

Odgovor: Mi nismo bili samo proti davku na kolesa (pravilno proti taksi na kolesa na vzmeteh), temveč smo jo za kmetiška vozila celo odpravili. (Opozarjamo Stajerce, da se za koleselne od kmetov ne sme pobirati takse.)

Enajsto vprašanje: »Zakaj niste bili proti povišanju kolkovine itd.?«

Odgovor: Da odgovorimo čisto na kratko. Prav iz istih vzrokov, ko dr. Korošec, ki je storil isti »greh«.

In isti odgovor tudi na dvanajsto vprašanje?

Dali smo si trud in napisali vsa klerikalna vprašanja in mislimo, da je vsakdo, ki je prebral naše odgovore, ostrmel nad klerikalno izprijenostjo, ki donaja take laži in ki stavlja taka vprašanja.

Po klerikalni metodi pa je naša dolžnost, da stavimo še mi par vprašanj.

1. Ali je oškodovani Korošec državo za 112.740 dolarjev in za 392.832 francoskih frankov ali ne?

2. Ali je podpisal Korošec zakon za ločitev zakona ali ne?

3. Ali je zahteval dr. Gosar prepoved izvoza živine ali ne?

4. Ali je zahteval klerikalni poslanec Dušić rekvizicijo pridnikov ali ne?

5. Ali je tožil tov. Pucelj vsakogar, ki mu je očital ali ne? In ali ni vedno tožbi dobi? Je pa tožil koga dr. Korošec?

6. Ali so padli streli na Zaloški cesti, ko je bil dr. Brejc predsednik vlade ali ne?

Čuvarjem skrinjic.

Volilna komisija je sestavljena sledeče: Predsednik je določen od državnega volilnega odbora. Člani so: en član voljen od občinskega odbora in po en zastopnik vsake stranke (čuvar skrinjice).

Že dne 17. marca popoldne ob 3. uri prevzamejo vsi člani volilne komisije ali njihovi namestniki od županstva volilne imenike, skrinjice, kroglice, knjigo za vpisovanje volilcev, knjigo za zapisnikarja kandidatne liste, občinski pečat in vse ostalo potrebno. Pregledajo se volilne skrinjice, če so toliko odprte, da kroglice lahko pade v njo. Ko so pregledane, se jih pritrdi na mizo, potem se skrinjice zaprejo z vsemi tremi ključi in zapečati tako, da so usta skrinjice popolnoma zaprta. Ključke vzamejo: enega predsednik komisije, drugega občinski odbornik, tretjega pa en čuvar ali njihov namestnik. Ko je vse gotovo, se o vsem napravi zapisnik, katerega podpišejo vsi člani volilne komisije.

Na dan volitev se zbere komisija ob 7. uri zjutraj, se preveri še enkrat, če je vse v redu in sestavi o tem zopet zapisnik, katerega zopet vsi podpišejo. Ko je to storjeno, se prične glasovanje.

Ves čas glasovanja morata biti navzoča najmanj dva člana komisije, od teh dveh mora biti eden ali predsednik ali pa občinski odbornik, oziroma njegov namestnik. Če kak predstavnik liste (čuvar) zapusti volišče in ne pusti tam svojega namestnika, se volitev vrši dalje, a zapiše se to v zapisnik.

Vsak volilec pove, ko stopi pred volilno komisijo, glasno svoje ime in bivališče. Predsednik komisije se prepriča, če je vpisan v volilni imenik. Če je vpisan, pa ga od volilne komisije nihče ne pozna, vpraša ga predsednik, če je on res ta, pod čegar imenom se je prijavil, da bo glasoval. Če bi postojala

7. Ali je zvišal Korošec železniške tarife za 200 odstotkov ali ne?

8. Ali so izdali klerikalci prepoved klanja telet in izvoza živine ali ne?

9. Ali smo za časa Koroščeve vlade zalgrali Primorsko in Koroško ali ne?

10. Ali so izdali škofje posebno spomenico proti agrarni reformi ali ne?

11. Ali so prinesli klerikalni poslanci ljudstvu kakih pridobitev in katerih?

12. Ali so naši poslanci dosegli zvezo Slovenije z morjem ali ne?

Odgovore na ta vprašanja in ko boste poizkusili zajeceljati, vam damo 24 drugih vprašanj, ki pa bodo brez vsake laži.

Tovariši! Braji ste klerikalna in naša vprašanja. Citali ste naš odgovor, klerikalnega pa ne dočakate.

Ali to ne zadostuje možem? Ali zahteva poštenje še jasnejših dokazov?

Mi s ponosom pričakujemo vaš odgovor!

imel pomembnih posledic. Pristaji Avramovića so postavili v dveh okrajih svoje posebne liste in sicer v pirotskem in subotičkem okraju, toda brez upanja na uspeh.

V Bosni in Hercegovini preganjajo oblasti najbolj zemljoradnike, ker so ti radikalom najbolj nevarni.

Izgledi zemljoradnikov so torej kar najboljši in to bodi v odgovor neslanim trditvam »Jutra« o najmočnejši demokratiški stranki in o »brez-pomembnosti SKS«.

39 poslancev so imeli zemljoradniki skupno z nami po volitvah leta 1920, letos pa bo to število znatno naraslo, pa čeprav se je zmanjšalo število vseh poslancev za 106.

Demokrati pa bodo nasprotno mnogo izgubili in prav verjetno je, da bodo v novi skupščini slabšeji od zemljoradniškega bloka.

Naš mednarodni položaj.

Beograd, dne 1. marca 1923.

Tekom zadnjih deset dni je morala rešiti naša država dve, tri stvari od pomena.

Prva zadeva je bila določitev mej z nezavisno državo Albanijo. Ta zadeva je končala v našo škodo. Naša država je, ne čakajoča na Narodno skupščino odstopila del našega ozemlja: v kompenzacijo za to pa ni dejansko prejela ničesar. Proti Albaniji nismo za te tri, štiri leta v nobeni stvari uspešni.

Druga važna zadeva je bila izvršitev rapalske pogodbe. In tu je bil neuspeh. Naša vlada je poleg one nesrečne pogodbe sklenila še sporazum v Sent Marjetu, po katerem je slobodna država Reka izgubila svoj mednarodni značaj in polno neodvisnost, italijanski jezik pa je postal v Dalmaciji skoraj ravno tako uradni jezik, kakor v Istri, Gorici in do Soče.

Tretja zadeva je bila ureditev odnošajev z Avstrijo. Vlada trdi, da je uredila te odnošaje dobro in uspešno, kar da bo pokazalo praktično življenje. Če se bode v najkrajšem času nehala preganjanje Korošcev in bodo mogli oni svobodno posluževati se svojega jezika v šoli, v cerkvi, sodniji in na trgu, no, potem je v resnici nekaj storjeno.

Naša zunanja politika mora temeljiti na stremljenju ohraniti mir. Vezi, katere imamo z velikimi in malimi državami, treba varovati in razvijati. Zlasti je treba gojiti čuti solidarnosti med slovanskimi državami in vse prepire med njimi reševati samo potom posebnih mednarodnih sodišč. Resno skrb je treba posvetiti odnošajem z Rusijo, kjer se pričena kmetško ljudstvo otrsati boljševiških utopij. S Čehoslovaško treba krepiti vse storjene vezi prijateljstva, Bolgarsko pa podpirati v njenem stremljenju k vzhodu, da dobi prost izhod na Egejsko morje.

Vso zunanjo politiko in njeno delo je treba povzeti vedno in samo v sporazumu z Narodno skupščino in po njenem pristanku. V tem pogledu mora biti vedno v stiku z narodom. Zunanja politika se mora voditi javno in odkrito, ker je nujno, da je izraz mišljenja in razpoloženja vsega naroda. Taka zunanja politika je najbolj varna in jamstvo za obrambo za obvarovanje narodnih interesov in časti, kakor tudi za obvarovanje miru okoli nas in v Evropi.

Z Bolgarsko se zadeve še ne urejujejo. Bolgarska vlada še nikakor niti ne preprečuje prehoda komitskih čet v Južno Srbijo, niti ne izplačuje svojih vojni obveznosti.

Madžari so se začeli opravičevati za svoje dosedanje delo proti nam. Toda ni jim treba verjeti, ker oni delujejo tajno proti naši državi. Naši garancijski ugovori, ki jih imamo s Češko in Rumunijo, nam ne bi mnogo pomagali, če bi prišlo do kakih zapletljajev. Pa do teh najbrže ne pride, čeprav pomeni v tem oziru francoska okupacija Poruhrja resno opasnost.

Tov. M. Jovanović.

Poučna zgodba.

Ni bilo kmalu na svetu tako bednega kmeta, kakor je bil gališki kmet, poljski ravno tako ko rumunski. Vsa zemlja je bila last poljskega plemstva in cerkve, v vasi sami pa je dli kmeta gališki žid. Kmet je galal od zore do mraka, toda vse njegovo delo je bilo zaman, kajti za celodnevni trud je dobil še leta 1910. le 66 vinarjev. Kmeta se je zato polščal obup in nobeno čudo ni, da je žganje postalo le premnogim edina in zadnja uteha.

Gališki narod je umiral. Najpodožitejši je bil gališki narod, toda stari ljudi je imel gališki narod manj. Umrljivost otrok je bila stra-

Po radikalnem receptu.

Beograd, 4. marca. 1923. (Izv.) Vesela vest za naše konjereje: veliki uspeh ministra Zupaniča. Na predlog ministra Zupaniča je ministri svet odobril, da se odpolje takoj posebnega referenta za konjereje v Ljubljano, ki bo porezal na novi način vsem žrebcom gobce, tako, da jih ne bo treba več krmiti. Uspehi zagotovljen, konjereja v Sloveniji rešena. Slava ministru Zupaniču.

Pošten cerkovnik.

Zupnik: »Da veš, Janez! Prva volitvena skrinjica na Kranjskem je naša!«
Cerkovnik: »Vem, gospod, da je prva skrinjica tistih, ki plačo dobivajo, ta druga pa onih, ki biro dajejo in davke plačujejo!«

VELIK SHOD SKS
V RADOVLJICI, dne 12. t. m. ob 11. dopoldne v Sokolskem domu. Poročala tov. Rajar in Azman. V SELCAH NAD SKOPJO LOKO, dne 11. v. m. v gostilni Lavčar po prvi maši shod SKS. Poroča naš gorenjski kandidat tov. Azman.

Pokrajinske vesti.

(Pozdrav osvobojenim bratom!) — Iskrene pozdrave vsem osvobojenim bratom, ki so, dasi kot eni prvih borov za svobodo države, šele sedaj doživeli uresničenje svojih sanj, pošilja zaredno in samostojno misleče slovensko kmetijsko ljudstvo. Naj bi jim bila svoboda v večni blagoslov!

(Občni zbor kraljeve organizacije SKS za občno Trato) bo v nedeljo, dne 11. marca ob 3. uri popoldan v Gorenji vasi.

(V Pišecah) bo v nedeljo, dne 11. t. m. po prvi maši shod SKS. Poroča tov. Mirmolija.

(Opozarjamo na današnji članek) »Mednarodni položaj«, ki ga je napisal naš bivši londonski poslanec, Jovanović, eden najodličnejših voditeljev zemljoradniške stranke.

(Koroški kočijaž, dr. Brejo) piše v »Slovenec«, da so začeli Slovenci nazadovati na Koroškem pravzaprav šele leta 1907 in sicer zaradi volilnega reda. Da je bil volilni red krivičen za Slovence, je brez dvoma jasno. Toda brejo dr. Breja je vseeno smešna, če bi ne bila ignorantska. Zakaj leta 1851 je bil Celovec še slovensko mesto in leta 1880 so tvorili Slovenci še preko 30 odstotkov koroškega prebivalstva in so stalno padali, dokler niso leta 1910 prišli celo pod 20 odstotkov. Je v resnici nerodno, če je bil ravno v času največjega nazadovanja koroških Slovencev dr. Brejo njih voditelj.

(Petič se je srečno prekrstila demokratska stranka.) Najprej »Jugoslovanska demokratska«, potem samo »Demokratska«, potem »Napredna kmečko-obrtna zveza«, potem »Prekmurska združena stranka« in sedaj na Kranjskem »Napredni blok«. Ampak gospodje, vsa ta imena vam ne bodo pomagala, ker ostali ste to, kar ste bili — namreč mladin, najbolj izrazit tip meščanskega kapitalizma. Ker ste že v preimenovali svoje stranke tako marljivo vam svetujemo, da si nadeneite novo ime, ki bo popolnoma pravilno označevalo vašo stranko, to je, da se izkazuje: stranka pogorelcev. 18. marca bo to dokazal.

(»Strahovita obtožba.«) Pod tem naslovom pretaka »Jutro« krolodilove sarkazme glede konfiditstva tov. Azmana. Kako stoji vsa stvar, pojasnjujemo na drugem mestu. Pribeležimo samo to suho dejstvo, da »Jutro« ne zadostuje, da je vložil tov. Azman tožbo in zahteva, da načelstvo SKS še pred sodno obravnavo zavzame stališče v tej zadevi. Iz tega se vidi, da je tov. Azman zelo dober kandidat in da bo za »Jutro« grozdejo zopet enkrat kladlo. Dostavljamo še ponižno vprašanje: Ali kaj morebiti opomnimo »Jutro« na kako drugo »strahovito« obtožbo, ko kljub njeni »strahovitosti« demokrat ni vložil tožbe. Smo pripravljeni!

(Samo da se ne pozabi.) Sobotni »Slovenec« piše v svojem konfuznem »vodniku« »Polome«, proti bivši akciji Plavšiča za dvig dinarja. Konstatiramo, da je tedaj, ko se je akcija Plavšiča začela, »Slovenec« hvalil Plavšiča in njegovo delo. Odkod ta izprememba. Deloma vsled volitev, še bolj pa radi tega, ker so se klerikalne banke pri tej akciji namirale in je samo Gospodarska Zveza izgubila na zagrebški borzi okoli 3 milijone. Da, takrat je bil polom, dne 18. marca bo pa tretji, zakaj drugi je »Slovenec« avodnik.

(Iz »Slovenca«.) Sobotni »Slovenec« piše: »Debele se in bogatijo le centra-

listični vladodržci in njihovi varovan-ci.« Res je. Dr. Gosar si je že sezidal hišo, Pollak je k sreči pospravil nov milijonček in Vrajemna posojilnica, Gospodarska Zadruga banka, Katoliško tiskovno društvo, Zadruga zveza, pa so k sreči postavili nove palače. — Ah, kakšni reveži so naši klerikalni avtonomisti!

(Vinčarjem), katerim ponujajo radikalni denar, svetujemo dvojno. Če so možje, naj oplazijo tistega, ki jim ponuja denar in ga naznanijo sodni, zakaj mož se ne da podkupiti. Če pa niso tako možati in je beda obupna, tedaj pa naj vzamejo denar in podpišejo pristopnico v radikalno stranko, toda na dan volitev v radikalno kišto figo, v 4. pa kroglico. Potem bodo pa izvoljeni poslanci v zvezi z vsemi kmetijskimi poslanci Jugoslavije obračunali z radikalci.

(Dolenjcem.) Klerikalci podkupujejo volilce. Geslo mož je: podkupovalca izročimo sodišču. Kdor pa se ne more premagati vabljalivosti denarja, ta vtake na dan volitev v prvo skrinjico figo, v drugo pa spusti kroglico. Zakaj volitve so tajne. Kdor bi delal drugače, ta bo moral še vse povrniti in vrhu tega more biti še kaznovan, ker je zakon tak.

(»Pogubonosno politiko SKS je risal kandidat Škulj«) na svojem shodu v Dragi pri Ribnici. Na ta risarski umotvor smo v resnici radovedni. Upamo, da si ga dene g. Škulj v okvir in da ga razstavi.

(Dvoje dejstev.) Klerikalci prirede za ljubljansko okolico zbor zaupnikov, mi smo pa priredili javen shod. — Klerikalci prirede za novomeški sodni okraj sestanek zaupnikov, mi pa priredimo javen shod. Ali ne pove teh dvoje dejstev dovolj?

(Klerikalni nazori) so posebno ob volitvah čudni. Nekdo si izmisli o svojem nasprotniku kako laži. Ta ga zato toži. Za vsakega pametnega človeka je stvar s tem rešena. Ne za klerikalce. Ti hočejo, da obrekovani še odloži vsa svoja častna mesta. Ne čudimo se tej klerikalni zahtevi. Ker obrekolivec ne more doseči pred sodiščem drugega zadoščenja, ko da je obsojen, hočejo klerikalci, da ima vsaj to zadoščenje, da je svoji žrtvi škodoval na časti. Seveda za klerikalne pristaje zahteva »Slovenec« ne velja. Skubie je še vedno častivreden mož, pa čeprav je spravljen rodbinskega očeta na morišče. In tudi gospodu Korošcu ni treba nikogar tožiti, pa čeprav mu ta jasno očita, da je oškodoval državo za stoitosečo frankov in za preko 100.000 dolarjev. Da, da, Klerikalna morala je nekaj posebnega.

(Hijena.) Edina dva lista, ki sta hotela kovati strankarski kapital iz spomina blagopokojnega dr. Tavčarja, sta bila — »Slovenec« in »Avtonomisti«. Bratca sta se našla tudi pri tem nečednem poslu.

(»Murska Straža«, glasilo obmejnih Slovencev), kakor pravi o sebi lažljivo ta list, je čisto zaplaval v klerikalne vode. Upamo, da ji klerikalni denar tekne enako, kakor ji teknejo klerikalne neumnosti. Zato stori najbolje, če ta svoj podnaslov primerno popravi in se glasno prizna kot glasilo omejenh Slovencev.

(Gospodje demokrati!) so vedno bolj podobni stini stari devici. Nobena stvar jim ni po volji. Preje so govorili, da smo vsled lenobe silno nazadovali in zato so venomer klepetali, zakaj da ne gremo na deželo. Sedaj pa je priredil tov. Pucelj shod v Logatcu in demokrati so zopet nejevoljni. Jim pač ni za pomagati.

(Slovenska politična posebnost je), da napadeni na očitke ne odgovarjajo. V tem oziru je zlasti mojster gospod Korošec, ki molči na tudi najbolj konkretni očitke. Sedaj smo v dvomu, če se gospod Korošec v resnici suče v tako nedosežnih višinah, da ga tudi upravičen očitke ne zadene, ali pa ga zadene vsak tako, da sploh odgovoriti ne more.

(Stevilke, ki vse povedo.) Ko se je izvedelo, da je bila napadena veleto-varna za laži, zloglasna Cirilova tiskarna v Mariboru, so pognali klerikalci krik: »Milijone znaša škoda.« Drugi dan so rekli: »Škoda znaša 800.000 K.« Tretji dan je padla ta škoda že na 200.000 in potem naprej, da je končno prišla na 20.000 kron. In zaradi teh 20.000 kron, je izmetel državni aparat kakih 50.000 kron, da najde krivce. Kaj če bi vneti zagovorniki resnice vprašali v Cirilovi tiskarni sami. Morda bi potem še najlažje prišli na sled storilec.

(Brez komentarja.) Tako se norčujejo Novačanovi republikanci iz spomina Matije Gubca. »Republikaneec« namreč piše: »Ob zadnjih volitvah so imeli samostojneje vedno na jeziku Matije Gubca, zdaj pa še imajo samo gobce!« Zvezo med Gubcem in gubcem je pač mogel najti samo kak demoraliziran republikanec!

(Klerikalci o sebi.) Po Wolfovi dolbi v Ljubljani sta šla dr. Gosar in nek klerikalni časnikar ter se pogovarjata o

volitvah. Zelo sta bila nejevoljna in nakrat vzklikne časnikar? »Proklete barabe, denar so pobrali, ne delajo pa ničesar!« Iz poznejšega pogovora je bilo vidno, da sta mislila na nekatere klerikalne kandidate.

(Gozdarsko ravnanje.) Z ozirom na popravek gozdarskega urada glede nekvificiranega postopanja upravitelja državnih gozdov Božiča, smo se obrnili na svoje informatorje, ki vzdržujejo v polnem obsegu svojo vest. Pozivljamo gozdarsko ravnanje, da zasliši lovca Škantarja, če bi pa ta naših navedb ne potrdil, potem smo na razpolago z drugim imeni. Na vsak način je nujno, da pride do jasnosti.

(Poštemu ravnanju.) Čim bolj se bližajo volitve, tem bolj se množe pritožbe proti nerednemu dostavljanju listov. Nobeno čudo ni, ker velik del poštarjev in poštih slug ne dela drugo, ko da agitira za klerikalno stranko. Tako smatra popolnoma nesposobni in nekvificirani poštar v Trebešnjem za svojo glavno nalogo, da je priganjač klerikalcev, ne pa da je vesten poštar. Zahtevamo zato proti njemu strogo preiskavo! Mislimo, da v Jugoslaviji vendar še zakon več velja, ko pa protekcija kaplanov!

(Iz Prage v Ljubljano) pride časopis v enem dnevu, iz Ljubljane pa rabi v nekatere vasi na Kranjskem »Kmetijski list« kar pet dni. Taka je slabost za kmetaj!

(Razpisano je mesto sadjarja) na drž. kmet. šoli na Grnu, podrobno so razvidne iz razpisa v »Uradnem listu«.

(Sokolsko gledališče v Radovljici) je uprizarilo v nedeljo, 4. marca ob 15. uri izvirno noviteto »Pehtas«, mladinsko igr v treh dejanjih, ki jo je po Vandotovi povesti dramaturiziral Fr. Bulovec. To pot je igrala šolska deca. Dejanje se vrši v naših planinah in je prepleteno z ljubkim petjem. Igra je izvrstno naštudirana in bo tako nudila zabavo otrokom in odraslim. Že danes pa obištevno opozarjamo, da se igra ponovi v nedeljo, dne 11. marca t. l. ob 15. uri kot mladinska predstava ob znižanih cenah: 1 dinar za osebo.

(Iz Vač.) V nedeljo, dne 4. t. m. so pri gostilničarju Zarniku priredili shod komunisti. Niso se prav upali z besedo na dan, končno pa je začel en govornik kmetom praviti o komunističnih nebesih, dalje kako je delavstvo zatirano, vsi drugi, ki kaj posejudejo, pa da so sli. Nato se je spravljal grditi SKS, a vsi navzoči so mu kratkoma ukazali, da naj molči. Shod je komunisti zaključil sredi govora, ker je uvidel, da med kmeti ne bo navolil kalinov, kajti kmetje so mu kar odkrito in naravnost v obraz povedali, da je lažnik in slepar ter da ga ne marajo poslušati. Debeli drugi komunistični govornik, ki pa ni z govorom nastopil, je med prerekanjem povedal, da je on tisti prašč, ki je od slabe krme lepo rejen. Tretji komunistični govornik pa je med shodom pobegnil. Kmetje so manifestirali za SKS, ostala komunistična pa sta jo ksilih obrazov odkurila.

(Santviška kaplana) sta nam poslala neko izjavo, v kateri trdita, da je bila naša vest netočna in da naj z ozirom na nauke katekizma prinesemo popravek, da nista fantov niti napajala, niti uplivala na druge, da bi fante napajali in še manj, da bi koga hujšala, da napadeta naše govornike z nožem. Nasprotno, sta mirila navzoče in kakor je to pravilno potočal »Slovenec«. — Gospoda kaplana nam nista osebno poznana in zato nimamo vzroka dvomiti o njihovi verodostojnosti. Njihovi želji pa vseeno ne moremo popolnoma ustreči. Čeprav grozita, da bosta v nasprotnem slučaju nastopila javno proti našemu listu. Imamo namreč še toliko nasprotnikov med kaplani, da nam je v resnici vseeno, če dobimo še dva nova. S tem pa seveda nikakor nečemo reči, da ne bi hoteli krivice popraviti, če smo jo res storili. Toda predno to storimo, moramo povsem ugotoviti resnico, kar nikakor nismo voljni, da bi bila naša dobara volja reklama za koruptno SLS. Zato prosimo odgovor na sledeča vprašanja. Ali nista gospoda kaplana v prav nobenem oziru uplivala na ljudi, da bi razbili naš shod? Ali je naša poročila točno, da so nekateri fantje že kazali nože? Zakaj sta mirila ljudi, če je šlo le za nedolžno kepanje? Ali so znane žubine po pretepaštvu in kaj so storili duhovniki, da to odpravijo? Ali so bili razgrajati pristajši SLS ali ne? Ali so bili napiti ali ne? — Če dobimo na ta vprašanja zadovoljiv odgovor, potem bomo v polni mери uvaževali nauk katekizma. — Uredništvo »Kmetijskega lista«.

(Drenski reber.) Na občinskem uradu v Drenski rebri je razdeljevala posebna komisija podporo, ki jo je dosegel tov. Pucelj za od toče prizadete vaščane. Naš zastopnik v komisiji je čisto pravilno pripomnil, da bi se morala podpora razdeliti pravzaprav le onim, ki so volili samostojne, kajti trikrat večja podpora bi bila dosegljiva, da so se za podporo potegovali tudi klerikalni poslanci, katerih ni samo 8, temveč 28. Ta pripomba pa je spravila Antona Zakoška tako pokonci, da je pričel kričati, da je tov. Pucelj pospravil milijarde za sebe. Tov. Pucelj je zato vložil proti Zakoški tožbo in zato pripočamo Zakošku, da se že danes obrne na klerikalce za gradivo, da bo lahko nastopil dokaz resnice.

(St. Rupert na Dolenjskem.) Vse mogoče obljubljajo sedaj pred volitvami naši klerikalci, koliko pa so vredne njih predvolilne obljube in kako oni časte občinsko avtonomijo, pa kaže prepričujoče sledeče resnično dejstvo: Svoje dni se je vršil ljuht boj v občini St. Rupert med klerikalci in naprednjaki, ki so imeli velikansko premoč in ki so pri volitvah izvajali tudi krasno zmago. Zaradi tega so klerikalni mogotci volitve razveljavili in razpisane so bile nove volitve. Ker je vse kazalo, da bodo tudi pri teh volitvah klerikalci tepeni, je klerikalni volilni odbor volitve ustavil. Toda to ni pomagalo klerikalcem in zato so bile volitve še enkrat sistirane. Sedaj bi se morale volitve vršiti, ker ni bilo nobenega zakonskega zahtevka. Tedaj pa je vložil klerikalni poslanec Hladnik v deželnem zboru interpelacijo in dosegel nov preklje volitev. Klerikalci so nato zbrali vse inženirje in geometre deželnega odbora in jih poslali v St. Rupert, da merijo ceste in da prično s predpripravi za gradnjo vodovoda. Ceste pa so merile samo na kraljih, kjer jih ni nihče rabil. Kmetje so pričeli tedaj govoriti, zakaj da ne bodo delali ceste tam, kjer so potrebne. Voditelj šentrupertskih klerikalcev je tedaj dejal kmetom: »Če volite z nami, pa bo šla cesta, kjer bošete.« — Kmetje so nato zaporedoma izjavili, da bodo zaradi cest volili klerikalce. Prišli so volitve in kmetje so držali besedo. Ne tako pa klerikalci! Ko so minule volitve, so odšli vsi inženirji in St. Rupert še danes čaka, kdaj da dobi obljubljene ceste. — Tako so slepi klerikalci ljudstvo, tako so sprostovali ljudsko voljo in občinsko avtonomijo toliko so vredne klerikalne obljube. Pa vsaka stvar se enkrat kaznuje in šentrupertčani morejo tudi to zadoščeti-jem konstatirati. Voditelj klerikalcev je bil v St. Rupertu nekoč kaplan Ivan Strahler. Danes je Strahler župnik v Borovnici in odločen nasprotnik klerikalcev. Nekeč je bil on največji agitator za »Domoljub«, danes pa je tudi on spoznal resnico in javno je izjavil v Notranje Gorice, kačoz na »Domoljub«, da ni bolj lažnjivega lista na svetu, kakor je »Domoljub«. Besede župnika so več kot dokaz. — Vse to pa bodi nam šentrupertčanom v auid, da je klerikalna stranka obsojena na smrt in da je edino SKS na pravi poti!

(Dobova.) Zelo se motijo Radičevi agitatorji, če mislijo, da je naše ljudstvo tako zabito, da bo šlo s kroglico zanje v boj. Resnica je, da so radovedni, kaj bo kdo povedal, s tem pa se ni rečeno, da mu tudi pritrjujejo. Kako bi tudi! Na hrvatski strani pravijo ti Radičevci: »A šta treba kot nas na Jeznicama i drugie ovoliko Kranjaca i Štajerca? Došla bo naša republika, pa buda pomeša s njima!« Pri nas so seveda ti agitatorji previdnejši, so volki v ovčji obleki. Pripovedujejo celo neumnost, da bo v republiki vsak dobil »ceduljo«, pa se bo »badava« (zasloni) vozil po železnici. Pa še hrvatska seljačka republika! Ravno oni, ki nočejo iti s samostojnimi kmeti, bodo volili hrvatskega seljaka. Kje je tu pamet? Kako naj bi naš znano preveden kmet nasledel imenovanim agitatorjem, ki danes pridejo, ščurkajo ljudi proti državi, streljajo po ljudih, a bodo pri prvi nevarnosti stisnili svoj rep in izginili. Zapomnimo si dobro: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tučjevi peti.« Za kmeta zamore res ščititi le kmetstvo srea.

(Iz Kozjega.) Pri Koželu v Kozjem se je vršil lep uspeh shod SKS. Vsi naši pristaji so bili na shodu. Klerikalni shod pa se je vršil v gostilni Outeka. Venomer so pošiljali k nam klerikalci svoje špijone, ki pa niso mogli drugega javiti, kakor da je bila dvorana rabito polna samih ljudi, ki so se izrekli za SKS. To je klerikalce seveda silno jezilo in ko smo šli s shoda domov, so nas hoteli zaplesti v pretep. Taka je narure njih krščanska vzgoja. Zlasti se je v tej odličoval Franc Turk, ki je prav po turško krl in kričal venomer svoj »Auf biks!« Pomagal mu je kasneje tudi ata Turk, ki je govoril: Bodi, bodi, pri naši naši zvezi, kati, kati, kati Bog, kati kati lani, kati kati kati boš videl, itd. — Ker smo ostali mi mirni in se nismo dali izzvati v pretep, so bili vsi divji. Toda končno so nas morali le pustiti v miru in zaliti potem svojo jezo z alkoholom. Res dika in kras klerikalne stranke sta Turk in njegov sin. »Kati, kati, kati!«

(Sv. Marjeta na Dravskem polju.) Dne 28. februarja smo imeli v gostilni fare dobro obiskan shod SKS. Shoda je predsedoval tov. Fric iz St. Janža, govorili pa so tov. Dobnik, Drogenik in naš kandidat Retzler. Kljub klevetam, ki

ih razširjajo klerikalci, so ohranili naši kmetje zaupanje v naše voditelje in bodo zato volili samo kandidate SKS. Naša vas ni velika. Udeležba na shodu je pokazala, da je tu vseeno dosti ljudstva in da je večina za SKS. Na shodu je bilo tudi nekaj klerikalcev, katerim je pa skoraj postalo tako vroče, da je nastal ogenj, ki je upelnil vso klerikalno stranko v Sv. Marjeti. — »Slovenski slepar«, koliko ljudi si je spravil s svojimi lažmi v nesrečo. Tudi pa nas se je zgodilo tako nekemu nesrečnemu, ki je ponavil »Gospodarjeve« laži in ki je končno osramočen spoznal, da je vse, kar piše »Gospodar« debela laž. Zato pa bomo dne 18. marca vsi vsi kroglice v skrinjico SKS, to je v 4. skrinjico. Živela SKS in samostojna neži.

(Polomija radikalov v Mariboru.) V nedeljo so imeli naši radikali svoj prvi javen shod v Mariboru. Kot prvi je govoril finančni minister Stojadinović, ki je mogel skoraj nemoteno kontakti svoj govor. Veliko slabše pa se je godilo drugemu govorniku dr. Drnovšku. Ko pa nas se je zgodilo tako nekemu nesrečnemu, ki je ponavil »Gospodarjeve« laži in ki je končno osramočen spoznal, da je vse, kar piše »Gospodar« debela laž. Zato pa bomo dne 18. marca vsi vsi kroglice v skrinjico SKS, to je v 4. skrinjico. Živela SKS in samostojna neži.

(Krvav volilen shod.) Radičevci notorna republika dela v resnici čudeže. Poročali smo že, da kakih pretepov je prišlo vsled njegovih hujskarij v Celkventici, kjer je par kmetov s krvjo plačalo Radičeve demagogije. Naši bralci se bodo tudi spomnili o pobodu srbskih kmetov na Kostanjevo, kar se je zopet zgodilo že vsled Radičevih hujskarij. Sedaj je imel Radič volilni shod v Otočcu, kjer je spet prišlo do poboja in je en kmet ubil, dva pa tako ranjena. Lepe sadove rodi toisti Radičeva mirovorna republika.

(Sušak) so Italijani vendarle zaplenili. Luba Baroš in Dežur pa sta še vedno v laški posesti. Končno vendarle upamo, da bo naša država smela vstopati državne interese.

(Tudi Dalmacija) so zaplenili izpranjenav Italijani in sicer še pred dolžnim rokom. Povdariti pa je treba, da so odnesli vse, kar se je sploh odneslo, da in od bojnišnice na Sušaku ni ostalo drugo ko golo zidovje. Drugače pravimo takemu početju tatvina, toče v mednarodnem obtevanju te basada nočejo poznati. Ze vedo zakaj.

(Vpadi bolgarski komitazov, na našo majo ne množijo.) To je delo amekedonstvujuščih, ki hočejo na vsak način preprečiti bližnji sporazum med Jugoslavijo in Bolgarijo. Nili nakana, pa se bo pomestila, kar je bolgarsko kmetijsko ljudstvo trdno odločeno, da živi z nami v miru.

(Če je kmet na vsaki.) Bolgarske zemljoradniške stranke je izkjučila iz stranke ministre Turakova, Tomova in Marolova, ker niso imeli kot ministri čistih rok. Vsi ministri so morali odložiti svoja mesta in pridejo pred sodišče. Tako se vidi, da je kmet na krmilu.

(Francuzi) so zasedli nova nemška mesta. Nemci so vsled tega razkazali, Francuzi pa zadovoljni. Zdi se, da bodo Nemci kmalu uvideli, da morajo voliti odkodnino vendarle plačati.

Prekmurje.

Pri nas je pač tako živahno volilno gibanje, kakor gotovo v nobenem drugem delu Slovenije. Ni dneva, da ne bi čuli kakke prav debele.

Agitatorji finančnega ministra pripravljajo Prekmurje in razpisujejo denar, da je vseeno, ali bolje rečeno groza davkoplačevalcem. Podkupovanje se vrši na debele, ko da bi bil v Prekmurju sejem za prodajalce dni. Samo gotovim bivšim tajnikom, takozvanim notaršem, je bilo tako n. pr. izplačanih kar po 10.000 kron in sicer na račun pokojnine, katero imi sedaj obljubljajo.

Kljub vsemu temu pa ni radikalni kandidat Benko dosegel nobenih uspehov. Večinoma se vedno le osmeje, da se norčujejo iz njega že vsi pijanci in agitatorji, ki imajo sedaj zlate dni. Tako je pretekli teden politikal Benko v neki gostilni kar 50 litrov. Toda gostilničar ga je zavrnil, češ da plača to sam. Kar je manj ko 500 litrov, da ni nič.

Ni čuda, da deta gospod Benko in s pijačo, ker o njegovem programu se ne more niti govoriti. Nobene resne gospodarske točke ne vsebuje ta »program«, ki zahteva edino, da se vrne veleposestnikom zemlja, da bi dobili na ta način Benko nazaj onih 30 orakov zemlje, ki jih je imel prej v zakup od grofa. Uboga kmetijska para pa naj bi seveda to zemljo obdelovala. To je vse, kar zahteva g. Benko v kmetjskem očitju in še to je absolutno protikmetjsko.

Ostale točke te »programa« g. Kpaveta Benkova pa si je zapomnimo za poznejše čase, ker se iz njih jasno gicali izvozničar na deblu. Zato rečemo:

g. Lukanu že v naprej, da je naredil slabo kupčijo z Benkotom. Ob priliki vam tudi potožimo z zadevo Radgona—Radenci, ki jo poznamo popolnoma.

Ni boljše od radikalov so naši demokraci. Tudi pri njih je vse polno ogabne demagogije. Čudimo se le našemu uradništvu, da vse to podpira.

Zastavo v ogabnem političnem boju pa nosijo seveda naši klerikalci, naši tretji sovražniki. Obljubljajo avtonomijo in vse mogoče — pri tem pa kot verni katoličani udrihajo z najgršimi klevetami po — Srbih. Kakor da bi bili ti krivi, če ljudstvo spozna klerikalne sleparije.

Glavni klerikalni hujskač je financar Svikašič, ki ga zato finančni delegaciji prav toplo priporočamo. Gotovo se je naučil na pamet »Stražo« in »Gospodarja«, da je tak mojster v hujskaštvu. Sicer njegova laž ne vleče preveč, ker gode vedno eno in isto pesem, ko kak star »lajerkosten« invalida. Najbrže se je nalezel tega sovraštva tedaj, ko je bil vojak na Dunaju, odkoder je pripeljal svojo branjevko.

Poštenemu človeku se mora gahiti, kar se godi sedaj v Prekmurju. Onstran Mure je vse tako trezno in mirno, pri nas prekašajo agitatorji drug drugega v demagogiji. Vse licitira navzdol, vse se hiliti okoli nekdanjih mogotcev, nihče ne skuša dvigniti naroda k sebi.

Samo mi smo ostali dosledni svojemu programu, svoji kmetijski misli. Predvsem hočemo gospodarsko dvigniti Prekmurje in to bogato, toda tako zanemarjeno deželo dvigniti, da bo postala vzor tudi onim preko državne meje. Ne more narod postati kulturn, če je gospodarsko tako zanemaren.

Na delo za gospodarski povzdig Prekmurja je naše geslo in vse drugo bo prišlo samo od sebe.

Narod spozna to in sodi zato naša ugodno.

Počastimo spomin mučnikov v Judenburgu!

V maju leta 1918. je bilo po prekem sodu v Judenburgu ustreljenih 6 vojakov bivšega 17. pp.

Zemljski ostanki ustreljenih žrtev so pokopani v Judenburgu.

Za upor v českih polkih je s'edil upor v slovenskih polkih in bataljonih. Nemško in madžarsko vojaštvo pa je ostalo trdo in neomajeno v globoki zavesti, da se morajo strahote vojne nadaljevati, ker gre za koristi nemštva in madžarstva — proti koristim Slovanov.

V dušah slovenskih vojakov je začela iskra odpora proti duhu, s katerim je bilo prenasiljeno stremenje na daljevali vojno do najkrajnejših sil, proti duhu germanskega in madžarskega nasilja. Duša našega preprostega kmetijskega sina je zaslučila, da je prevarana in da krvavi le za tuje koristi. Zavestno in podzavestno je šlo skozi srca slovenskih vojakov prepričanje, da Avstrija ni naš pravi dom, da je ona naša zatiralica, ki ni vredna ljubezni naših src, udanosti naših duš in zvestobe v naših dejanjih.

Temu svojemu notranjemu razpoloženju so slovenski vojaki dali viden izraz z uporom 17. pp. v Judenburgu. Ta upor je v slovenskem narodu še globlje zrahljal vero v Avstrijo in je ustvaril in utrdil tla, na katerih je mogel dozoreti razpad monarhije in na katerih je vzcvetela svobodna jugoslovanska država.

V Judenburgu ustreljeni slovenski vojaki so se zgrudili kot žrtve na žrtveniku za našo svobodo. Padli so za večne ideale prave kulture, izkravali so v boju svobode z nasiljem.

K tem mučnikom svobode hite ob petletnici naše misli!

Njih spomin ne more narod lepše proslaviti in svoje globoke hvalečnosti ne izrazitejšje pokazati, kakor da povzroči prevoz njih zemljskih ostankov iz mrzle tujine v domačo grudo, da jim tu postavi dostojen spomenik in da leto za letom roma na njih grobove, iskat bodrila v težkem boju za narodovo srečo in blagobit.

Inicijativa za to misel je izšla iz vrst bivših vojakov 17. pp., ki so za izvršitev opisane namene ustanovili izvrševalni odbor.

Dnevi prevoza in pokopa judenburških žrtev morajo biti veličastno počestitev spomina naših najboljših sinov in veličasten izraz sreče naših src, da živimo v svobodni lastni državi. Ti dnevi morajo biti praznik svečane obnove prispe, da hočemo za ohranitev in poglabitev te svobode dati vse najboljše sile svojega razuma in svojih rok. V teh dneh mora v celnem našem narodu znova vzplameti oni plamen, ki je žarel v oktobrskih dneh leta 1918. Naša srca morajo postati kresovi vrh naših gora, vidni daleč tja v notranjost vseh tujih držav. V teh dneh mora biti dokumentirana enotna volja naroda živeti svobodno v svobodni državi. Ti dnevi morajo ostati amulet naših src, blago-

slov matere na težko pot v veliko narodov politično, gospodarsko in kulturno bodočnost.

Prevozu in pokopu judenburških žrtev je treba dati veličasten zunanji sijaj; tega čina pijetete in te manifestacije za našo svobodo se mora udeležiti ves narod po svojih najboljših zastopnikih. Radi tega se podpisani odbor obrača na vse politične stranke, na vsa naša najvažnejša kulturna zastopstva, na gospodarske organizacije, na vse, kar predstavlja narodovo politično, kulturno, gospodarsko in socialno življenje z uljudnim predlogom, da osvoje v dopisu izraženo misel in da se kot vrhovne institucije narodovega udejstvovanja odločijo s svojim enotnim in složnim sodelovanjem dvigniti sijaj zamiljenega vsenarodnega čina hvalečnosti do onih, ki so za našo boljšo bodočnost žrtvovali svoja mlada življenja.

Svojo izdatno pomoč sta obljubila predstavnik civilne in vojaške oblasti, pokrajinski namestnik in divizionar dravske divizijske oblasti.

Tovariši! Vsak pristaš kmetiske misli je borec za svobodo in zato bo vsak počastil spomin judenburških mučnikov-junakov. Kmetijski Janezi na plan!

Raznoterosti.

(Uspehi alkohola prepovedi v Ameriki.) Kakor je znano, je alkohol v Ameriki prepovedana pijača. Minule dni so objavili ameriški listi o tej stvari poročila iz 50 največjih mest. V drugem letu obstoja alkoholne prepovedi je zasačila policija v onih 50 mestih nič manj nego 343.665 pijanih ljudi, medtem ko so jih zgrabili v prvem letu alkoholne prepovedi le 252.210. Število pijancev je torej naraslo za 36 odstotkov. Radi prodajanja, tihoštevstva in uživanja alkoholnih pijač so zgrabili v prvem letu 1.233.904 ljudi, a v drugem letu že 1.464.296. — Za uspešen boj proti alkoholu imajo v Ameriki posebno policijo s celo vrsto uradnikov in stražnikov. Ta protialkoholna armada je izgubila v raznih bojih s pijanci 125 mrtvih in nič manj nego 3.500 ranjenih. Alkoholno vprašanje je bilo poprej predvsem socialno, gospodarsko in zdravstveno vprašanje, a zdaj je postalo tudi politično bojno geslo. Že pri minulih volitvah so spretni agitatorji uporabljal alkoholno prepoved kot agitacijsko sredstvo in pojavili so se kandidati, ki so bili proti alkoholni prepovedi, a zopet drugi, ki so bili za alkoholno prepoved. Če se bo ta spor poostiril, vtegnemo imeti pri prihodnjih volitvah v Ameriki 2 veliki stranki: prva bo za pravico pijančevanja, druga pa proti njej. Vsekakor bo to zanimiv boj.

(S strojnimi puškami proti alkoholu.) Pred par dnevi se je razvila v New Yorku pravcata bitka proti alkoholu, sodelovale so celo strojne puške. Protialkoholna redarstvena četa je zasačila ladijo, ki je bila natovljena s prepovedano pijačo. Razvila se je bitka, v kateri je zmigala policija, ki je potem zaplenila in odvedla ladjo.

(Za stavo v smrt.) V neki vasi pri Smederevu je stavil kmet Slavko Matić, da popije po vrsti 7 litrov žganja. Stava je šla za 100 dinarjev. Ljudje so zbrali denar in mož je pričel s svojim junaškim delom. Stavo je sicer dobil, a pri poslednji čaši se je zgrudil mrtev na tla.

(Pazite na otroke!) V Hrastniku je padel otrok rudarja Pungerska s stola na štedilnik in je kmalu nato vsled opeklin umrl.

(Neznani mrtveci.) Zmrznjenega so našli v Peklu pri Poljčanah 40 letnega neznanega moža. — V Fužinah pri Ljubljani so potegnili iz Ljubljanske mrtvo novorojenko. — Pri papirnici v Vevčah so potegnili iz Ljubljanske približno 30 let staro žensko. Utopljenka je bila popolnoma naga, truplo je moralo ležati že 3 do 4 mesece v vodi.

(Samomor hčerke in očeta.) V cetinjski okolici se je minule dni ustrelila s samokresom 20 letna Mara Šuškarčević. Od žalosti nad hčerko si je naslednji dan še oče vzel življenje s tem, da si je zabodel nož v srce.

(Volkovi v Hercegovini.) Kakor poročajo iz Hercegovine, se pojavljajo v zadnjem času številni volkovi. Tako je sarn en kmet iz Gornjega Crnča vjel letos na železje že 25 volkov. Huda zima pržižne volkove v bližino človeških naselbin in so za prebivalstvo nevarnost.

(Voz na ramenih odnesla.) Izpod kozolca Kosekovega posestva v Domalah je izginil na skrivnostni način voz. Akoravno je bil sneg, ni bilo nikjer nobenega sledu. Pred deželnim sodiščem pa se je stvar razjasnila. Franc Vidic in Peter Benda sta bila odnesla voz na ramenih, za kar jim je prisodilo sodišče dva, oziroma eden mesec težke ječe.

(Vs'ed vinjenosti utoni.) Čevljarski mojster Valentič iz Plavica na Hrvaškem je odhajal od nekega likofa še precej vinjen domov. Spotoma je zabre-

del v Sotlo in utoni. Našli so ga šele čez par dni.

(Poljski židje) so imeli v Londonu konferenco, na kateri so sklenili, da osnujejo federacijo poljskih židov v pomoč kulturnim in posvetnim institucijam židom na Poljskem. Zdi se, da so izgubili židje veselje, da bi se kompaktno naselili v Palestini — saj bi tam ne imeli drugih narodov, katere bi lahko izkoriščali.

(Vlom.) Pri ljubljanskem sodavičarju Boltetu je vlomil njegov hlapec in odnesel za okroglo 7000 kron denarja, 2 zlatnika po 100 kron in razne druge dragocenosti. Vlomilca še niso našli.

(Pazite na otroke.) Osem mesečni otrok Josipine Rovani v Ljubljani na Kodeljevem je zagrabil v nenavzočnosti matere lonec z vrelo vodo, ki se je zli nanj in revčka smrtnonevarno opake. Otroka so takoj odnesli v bolnico, a je le malo upanja, da okreva. Pazite na otroke in ne pustite jih same v bližino štedilnika ali peči!

(Poštni urad okrađen.) Minuli teden so obiskali neznani tatovi poštni urad v Rumi in odnesli bankovcev za približno 1 milijon kron.

(Umor v Jarenini.) V Jarenini pri Mariboru so vdrli neznani lopovi v hišo sester Marije in Terezije Weingerl in obe revici umorili. Ena sestra je ležala mrtva vznak na postelji, glava ji je bila ovita z ruto. Druga sestra je ležala na tleh tudi mrtva v mlaki krvi. Ker je bilo v hiši vse razmetano in preiskano, sumijo, da gre za roparski napad.

(Nesreča v tunelu.) V Labinu v Dalmaciji sta nesli 2 ženski skozi tunel drva. V tem hipu je zavozil tudi vlak v tunel in obe ženski težko poškodoval. Prvi je odtrgal nogo, drugi pa roko in nogo.

(Za odpravo smrtno kazni na Angleskem.) Na Angleskem izvršujejo smrtno kazni z obešanjem. Te dni pa sta dva poslanca podala v parlamentu zakonski predlog, naj se smrtna kazen odpravi. Ali bo ta predlog prodrl, je še vprašanje, ni pa izključeno, da bodo zakon o smrtni kazni kako predrugačili in omilili.

(Trikrat mrtvec — pa še živi!) — Francoski časopisi pripovedujejo sledečo resnično zgodbo. V Sorboni živi neki kmet Gijon, ki je moral ob izbruhu vojne k vojakom. V prvi polovici l. 1915. pa dobi njegova družina od vojnega ministrstva sporočilo, da je Gijon 15. febr. 1915 padel na fronti. Pokojnikova družina je nesrečnega že objokovala, ko pride mož zdrav in vesel iz fronte na dopust. A ko se še nahaja na dopustu, dobi njegova družina vnovič obvestilo, da je mož padel junaške smrti. Razume se, da je bil mož toliko prebrisan in ni šel več na fronto, saj je bil že dvakrat proglašen za mrtvega. Ostal je doma in opravljal svoje delo. A nesreča ne miruje! Te dni pride pisanje od vojnega ministrstva, v katerem javljajo njegovi družini v tretjič žalostno vest, da je mož padel na fronti.

(Vlak skočil s tira.) Minuli petek je skočil osebni vlak tik pred postajo Novi Dalj (proga Vinkovci—Osijek) s tira. Človeških žrtev ni bilo, le eden potnik je ranjen.

(Številni vlomi.) Iz Laškega poročajo, da je bilo tam tekom enega leta pet velikih vlovov v razne trgovine. V noči od sobote na nedeljo so zopet vdrli v rudniško konzumno skladišče in odnesli za nad 40.000 kron blaga. Vlomilci so najbrže domačini, od zdaj jih še niso izsledili.

(Povodni.) Pri Smederevu je prestopila Donava bregove in poplavlila celo okolico. Dve vasi sta v veliki nevarnosti. S savskega pristanišča je takoj odplul brod z vlačilcem, da pomaga pri reševanju.

(Rop na vlaku.) France Peterkovič je hotel minule dni oprati na vlaku neko gospo iz Pilštajna, ki je imela pri sebi 20.000 kron. Sopotniki so to preprečili in izročili nasilnežu v Zidanem mostu orožništvu.

(Čudna zahteva.) Minuli mesec se je javil v vojnem ministrstvu v Bukarešti na Rumunskem neki izumitelj, ki je ponudil svojo iznajdbo v nakup. Ta iznajdba je na poseben način sestavljena puška, ki prebije tudi 7 metrov debelo jekleno ploščo. Z njo lahko ustreliti 123 ljudi, ki stojijo drug za drugim. Izumitelj je bil tudi pripravljen, da dokaže moč nove puške in je zahteval od vojnega ministra, naj mu da 2 bataljona vojaštva na razpolago, katere bo v par minutah s puško — ustrelil. Ker mu pa le niso dali ona 2 bataljona na razpolago, se je izumitelj razjezil in zagrozil, da ponudi svojo iznajdbo drugi državi.

(Zločini v mesecu januarju.) Na Hrvaškem, v Slavoniji in Medimurju je bilo v letošnjem januarju 797 zločinov. Zločincev je bilo 1303, od teh 1192 moških in 111 ženskih. Od teh zločincev je bilo 336 obsojenih na daljšo ječo.

Ali si poravnal naročnino za „Kmetijski list“.

(Mrtvi voznik.) V bližini Dolnje Lendave je nakladal te dni neki kmet snope na svoj voz. Po dovršenem delu je sedel na voz in poglal; a kmalu mu je postalo slabo, zadela ga je kap in izdihnil je vrh voza, ležeč na snopih. Konja sta prepeljavala voz in mrtvega voznika po dolnje-lendavskih ulicah, dokler niso ljudje zapazili nesrečo in ustavili konja.

(Mrjasec usmrtil doklico.) V Centibi pri Dolnji Lendavi je gnala minuli teden 13-letna deklica mrjasca proti domu. Naganjala ga je s palico, a mrjasec je zdijval, jo podrl na tla in jo na spodnjem delu telesa tako razmesaril, da je revica izkrevavala in umrla, predno so ji mogli ljudje priti na pomoč.

(Novo orožje pariških zločincev.) V Parizu so pričeli uporabljati zločinci novo orožje, in sicer zastrupljene šivanke. Pred kratkim je bilo policiji javljenih deset takih slučajev na en dan. Taki atentati, ki jih izvršujejo zločinci predvsem na ženskah, povzročajo razne neprimke, ali resnih posledic še niso opazili.

(Ženski ropar.) V dobi, ko si ženska vedno bolj osvaja moške poklice, ko imamo že ženske zdravnike, ženske odvetnike itd., ni čuda, da se je pojavil tudi ženski ropar. Te dni je napadel ženski ropar v Parizu nekega moškega, ki se je vračel ponoči domov, mu prizadel z nožem sedem ran in mu pobral ves denar in vse dragocenosti. Policija zasleduje napadalca.

Klerikalno gospodarsko delo.

Opetovano smo že povdarili, da so se klerikalci popolnoma izneverili zadružništvu in da goje samo še najbolj dobičarski kapitalizem.

V besedah sicer dosti kriče proti kapitalizmu, toda kaj pomagajo besede, če pa dejanja govore čisto drugačno pesem. Dejanja so merodajna in kdor dela drugače, kakor govori, ta ni drugo ko grd slepar, kar je sicer o klerikalcih že itak zadosti dokazano.

V »Ljudskem tedniku« čitamo prav zanimiv donesek o odiranju kmeta s strani klerikalne Gospodarske zveze. Dopis se glasi:

»Kako sem kupoval stroje pri Gospodarski zvezi. Mlad posestnik iz ljubljanske okolice nam piše: Prevezel sem po vojni očetovo posestvo, brez potrebnih strojev. Na vse strani samo daj, a dohodkov od nikoder. In v teh razmerah kupovati še neobhodno potrebne stroje! Kaj mi je storiti? — Spomnim se, da sem pred vojno bral v »Domoljubu« o Gospodarski zvezi. Spomnim se na lepe članke, ki sem jih takrat bral v Domoljubu, a še na lepša dejanja, katera je v resnici takrat vršila Gospodarska zveza v korist nas kmečkih posestnikov. — To premišljevanje prestopim prag blagovnega oddelka pri Gospodarski zvezi. Prosim, če bi bilo mogoče dobiti stroje, katerega sem ob mlačvi neobhodno potreboval, pod tem pogojem da plačam znesek na jesen, ko prodam svoje pridelke. Navzoči gospod je bil z menoj prijazen in zato je bila kupčija takoj sklenjena pod tem pogojem, da plačam 9 odstotkov obresti! (bilo je to v sredi leta 1922.) s čimer sem se zadovoljil, v zavesti, da sem kupil stroje ceneje kot drugod. — Mesec dni pozneje sem sklenil, da si omislim še slamoreznilo, ker se je bilo bač, da se bodo stroji podražili, za zimo pa jo neobhodno rabim. V Ljubljani srečam tovariša, ki je ravno kar sklenil kupčijo za slamoreznilo pri Schneider & Verovški, katero sem si ogledal. Povabil me s seboj h Gosp. zvezi. Tudi tu so bili v zalogi stroji iz iste tovarne ravno taki, kakor ga je kupil moj tovariš. Vprašava za ceno, ki pa je bila za 1500 K večja, nego jo je on plačal pri trgovcu. Naravno, da vsled tega nisem sklenil obvezne kupčije, vendar pa sem izjavil, da sem pripravljen prevzeti slamoreznilo v slučaju, da bi mi drugod ne hoteli upati. Slamoreznilo sem kupil še isti dan za 1500 K ceneje. G. Verovšek mi ni računal cele tri mesece nobenih obresti in šele po 3 mesecih 6 odstotkov od zapadnega zneska.

S tem bi bila stvar zame končana, da nisem teden dni za tem dobil pismo od Gospodarske zveze, ki me tirja kot kak star oderuh, da nemudoma poravnam račun, sicer ga iztirjajo potom advokata. Račun sem seveda vrnil v kot in čakal kaj bo. Čez teden dni dobim zopet grozljivo pismo z advokatom. Tudi to pismo vržem v kot, češ, bomo videli kaj bo... Kmalu za tem me počasti še tretje pismo, ki je bilo vloženo tako, da je bilo javno čitati tirjave z grožnjo, da bom tožen ako zneska ne poravnam do konca tedna. Resničnost tega dejstva so pričali trije podpisni glavnega vodstva, ki pa so bili nečitljivi. Ker se mi je to nečastno postopanje zagnjusilo, sem poslal po neki osebi pismo, kjer sem gospode opozoril na kupčijski dogovor in da preje ne plačam, dokler ne prodam svojih pridelkov po dobri ceni, češ saj itak plačam 9 odstotkov obresti. Na to so se pa gospode izrazili: že

prav, bomo pa tudi mi 9 odstotne obresti dobro povišali.

Taka je torej v dejanju ljubezen klerikalcev za kmeta. Vsak kmet jo je že bridko občutil na koži in vendar se še najdejo zaslepljenci, ki nasledajo klerikalcem.

Vsem gospodarjem pa sledeče v predvarek.

Pri »Ekonomu« je cenejša ko povsod drugod!

Pri Gospodarski zvezi pa dražje ko povsod drugod!

Pri nas čisto in pravo zadružništvo, pri njih pa kapitalistično gospodarstvo. To nasprotje pove vse in ne rabi prav nobenega komentarija.

Gospodarstvo.

(Veliki živinski sejmi bodo v Sp. Polskavi) dne 10. marca, 30. junija, 6. avgusta in 9. septembra. Kupci in prodajalci se vabijo, da se udeležijo sejma v čim večjem številu. Občinski urad Spodnja Polskava.

(Vrednost našega denarja.) Zagreb, dne 5. marca. Vsi tuji denarji so silno padli. Vrednost našega denarja je zelo narasla. V glavnem je to posledica zboljšanja našega zunanega položaja (dogovor z Avstrijo in izpraznitev Šušaka ter Dalmacije s strani Italijanov). Če je bilo odvisno zboljšanje naše valute le od teh dogodkov, potem smemo pričakovati, da bo ostalo zboljšanje valute trajno. — Ameriški dolar je veljal od 85 do 86 dinarjev, laška lira 4,25 Din, francoski frank 5,45, angleški funt sterling 42,3 Din, češka krona 2,63 Din, avstrijska krona 0,12 par, madžarska krona 3 pare in nemška marka 0,38 par.

(Celjski trg.) (Cene v dinarjih.) Govedina v mesnicah: I. 17, II. 15, na trga I. 15, II. 13; teletina I. 18,50, II. 17,50; svinjina I. 30, II. 27,50; slanina I. 39, II. 37; mast 40—42; prekajeno meso I. 37,50, II. 35. Mleko 3,50; surovo maslo 50, čajno 65, bohinski sir 50,60; jajca 1,25; kruh beli 7,50, črn 6,50. Specifično blago: kava Portoriko 65, Santos 48—52, Rio 44, pražena kava I. 78, II. 68, III. 52, sladkor v kristalu 22, v kockah 24, riž I. 14, II. 9, namizno olje 32 do 34, sol 3,50, pšenični škrob 24, testenine 15—20, milo 20—22; mlevski izdelki: moka št. 00 7,70, št. 0 7,60, št. 2 7,20, št. 4 6,60, št. 5 5,80, kaša 6,75, ješprenj 5,25, koruzna moka 4,25, koruzni zdrob 5,25, ajdova moka 7,25. Kurivo: premog črni 42, rjavi 24, trda drva 125, mehka 100. Krma: sladko seno 225, kislilo 175, slama 125. Krompir 6—8. Na trgu se dobi precej jajc, solate in druge sočivja.

(Novosadska blagovna borza 3. marca.) Novi Sad 3. marca. Cene v dinarjih notirajo: Bačka pšenica 447 do 450, bački ječmen ponudba 315, bački oves 292,50, ab Petrovaradin 292,50, bačka koruza za april 270—275, za april 20% kaše 270, beli fižol 450, pšenična moka »0« 650, »2« ponudba 625, 2 vagona po 525, »7« 450—462,50, otrobi 175. Tendence neizpremenjena.

(Zagrebaški trg.) Zagreb, 3. marca. Cene v dinarjih za 100 kg. postavna bačka odlošno vojvodinska postaja notirajo: Pšenica (76—77 kg) 445—457,50; nova rumena koruza 250—277,50, sušena 887,50—300, rž (71—76 kg) 350 do 375, ječmen za pivovarstvo 325—380, za krmo 305—315, oves 287,50—300, pisani fižol 425, beli 400, pšenična moka »0« 675—700, »2« 650—675, »4« 625—650, za krmo 250, drobni otrobi 170—190, debeli 250. Neizpremenjena tendence.

(Zagrebaški tedenski semeni.) Zagreb, 3. marca. Današnji tedenski semeni je bil mnogo boljši od poslednjega. Cene so bile sledeče: Svinje II. 23,75—25, teleta I. 14,50—15, II. 13,50—14, seno 178 do 212, slama 125, drva 300—350, cepljena in žagana 175—225.

(Zagrebaški živinski trg.) Zagreb, 3. marca. Vsled dviga dinarja je zavladala na tržišču popolna nejasnost, izvoz je prekinjen. Na tržišču v Krizevcih so seljaki zahtevali za mesnate svinje 27 do 32,50 Din, vendar trgovci niso bili pripravljeni plačati več kot 22,50—23 Din. Radi tega od 800 pripeljanih komadov, ni bil niti eden prodan. Debele svinje so padle od 26—27 Din ab Zagreb, ab Vojvodina na 23—24 Din. Na trgu z govedo živino je zavladalo mrtvilo. Za volje, ki so bili plačani pred kratkim po 15—17 Din za kg, se sedaj plačuje 12 do 13 Din.

(Važna iznajdba za vinarstvo.) Kakor poročajo listi, je pred nedavnim časom iznašel neki francoski profesor nov način, da se naredi s pomočjo elektrike iz novih vin stara vina. Ta vina imajo barvo, okus in aromo starih vin, ki so ležala po 20 do 30 let v kleti. O stvari bomo še poročali, ko dobimo natančnejša poročila.

(Sirarstvo v Švici.) Živinoreja je v Švici silno dobro razvita in razumljiva je, da se je temu primerno tudi razvila industrija z mlečnimi proizvodi. Dobro organizirano zadružarstvo je še pripomoglo, da je dandanes sirarstvo silno razvito. L. 1914. so izdelali v Švici 80 milijonov kg sira in ga tudi v velikih množinah izvažali. V tesni zvezi s švi-

varstvom se je razvila tudi industrija s kondenziranim mlekom, mlečno hrano za otroke, starce in bolnike ter končno čokoladna industrija. Tudi pridelke izvažajo v ogromnih množicah. Jugoslavija, ki je večja kot Svica, in ki je predvsem poljedelska država, v tem pogledu še daleč zaostaja za Svico.

(Zivnoroja v južni Srbiji.) Vseled splošnega pomanjkanja hrane, so prišli živinorejci v južni Srbiji, posebno pa v Mačedoniji, prodajati živino pod navadno ceno. Ministrstvo inostranih del bo skušalo dobiti dovoljenje grške vlade, da bo našim živinorejcem omogočena paša na grškem ozemlju. Drugače se je bati, da bo prihodnje leto nastalo v južni Srbiji veliko pomanjkanje hrane.

(Dohodki monopolske uprave.) Dohodki monopolske uprave so znašali v mesecu minulega leta v kraljevini Srbija od tobaka in taks nad 112 milijonov, od soli in taks nad 64 milijonov, od vina 8 milijonov, od cigaretnega papirja 14 milijonov, razni drugi dohodki 520.000. — Bosna in Hercegovina: od soli 16 milijonov, od tobaka 40 milijonov, od taks na petrolej in monopolske papirje 8 milijonov. Dalmacija: od tobaka 12 milijonov, od soli 10 milijonov, ostali dohodki 16 milijonov. — Crna Gora: od soli 8 milijonov. Hrvatska in Slavonija: od tobaka nad 82 milijonov, od soli skoraj 41 milijonov, ostali dohodki nad 50 milijonov.

(Banat in Baranja nad 51 milijonov.) Vsega skupaj brez Slovenije znašajo dohodki približno 533 milijonov. (Za zdrave kmečke hiše.) Ker vlada v Bosni in Hercegovini žalostne zdravstvene razmere, posebno pa v rečnih vasicah, je izdelal zdravstveni center v Sarajevu načrt za nove kmečke hiše, ki ne odgovarjajo samo vsem potrebam našega kmeta, temveč tudi vsem zdravstvenim zahtevam. Istočasno je bila izdelana nova gradbena načrba, po kateri se morajo ravnati vsi, ki si hočejo postaviti novo stavbo.

(Podražanje cen v trgovinah.) Gre za trgovanje v Ljubljani sporoča: Zaradi podražanja cen v veletrgovinah in v trgovinah so ljubljanski trgovci povisali cene v podrobni prodaji nekaterih predmetov. Od 28. februarja dalje se bodo prodajali na drobno: sladkor: koe 1 kg 26 Din, sipa 24 Din; cikorija, kane 1 kg 26 Din, 1/2 kg 13 Din, 1/4 kg 6 Din, 1/8 kg 4 Din; milo: Gazela in Zlatobor: 1 kg 20 Din, Schicht: 1 kg 18 Din; kava: najslabša 1 kg 56 Din; najslabša žgana 1 kg 56 Din; maslo: domače 1 kg 42 Din; olje, namazno, liter 32 Din; petrolej, liter 7 Din.

(III. Ljubljanski velesejm.) Kakor dometa že dve leti, tako se bo tudi letos vrnila ta narodno-gospodarskem oziranjstko važna prireditelj v času od 1. do 10. septembra. Predpriprave so že v polnem teku in lepo je, da se številni neobvezni prijavi, na katere se bo pozvalo pri razdeljevanju prostora v prvi vrsti omarilo. Ceravno sta oba dosedajšnja velesejma dosegla v vsakem oziru zelo lepe uspehe, vendar naj bi letošnji III. Ljubljanski velesejm po svoji slavnosti in uspehih prekašal oba prejšnja; letošnja velesejmska prireditev naj bi bila manifestacija naše gospodarske situacije in pokazala naj bi svetu čvet naše industrije in veletrgovine. Zato vabimo vse zainteresirane kroge, naj si že sedaj z neobvezno prijavo zagotovijo udeležbo, ker se je lansko leto zgodilo, da je manjalo biti preko 50 reflektantov odklonjenih, ker so se zgledali prepozno, in ni bilo več prostora. V mesecu marcu se bodo razpošiljale tiskovine za prijavo in se tem potom naproša vsakdo, ki je na tem interesiran in slučajno tiskovin ne bi prejel, da jih reklamira pri uradu »Ljubljanskega velesejma« v Ljubljani.

(Predsedstvo »Ljubljanskega velesejma« sporoča vsem društvom, da bo letošnji III. vzorčni velesejm v dneih od 1. do 10. septembra ter jih naproša, da prirede svoje nameravane kongrese, koncerte itd. v času letošnjega velesejma. Vse svoje tozadevne namere, želje itd. naj sporoče uradu »Ljubljanskega velesejma« v Ljubljani.

Zenska kot zločinka.

Te dni je predaval prof. Frank v Zagrebu o ženski kot zločinki. Iz njegovega predavanja podajamo sledeče zanimivosti:

V letih 1906—1910, torej v petih letih so obsodili na ozenlju Hrvatske in Slavonije 14.000 zločincev, od teh je bilo 1222 ženskega spola, torej približno 10 odstotkov. V drugih evropskih državah tvorijo 16, v Ameriki pa 4 do 12 odstotkov.

Povsem razumljivo je, da odpade na ženske le majhen del skupnega števila zločincev. Ženska bo vedno skušala rešiti kako zamotano zadevo na naraven in dovoljen način in bo le redkokdaj segla po skrajnem sredstvu. Čut materinstva, ki se ne zataji v nobeni ženski in ki se javlja napram drugim osebam v ženski dobroti, jo tudi varuje, da bi zagrabil — orožje. Ženska, ki je inadi in gospodinja, je hvaljena iz dom in pride z zunanij svetom mnogo manj v dotik nego moški. Radi tega se zmanjša tudi možnost, da bi njeno razmerje do zunanje sveta zavzelo take oblike, ki bi izžvale kak zločin.

Če pa stopi ženska v gotovih izjemnih slučajih izven hiše in deluje javno, raste tudi število zločinov, izvršenih od ženske.

To se je videlo najbolje ob svetovni vojni, ko je naraslo število takih zločinov skoraj za 100 odstotkov.

Ko so se pa vrnilo možje iz vojne, se je zmanjšalo število žensk, katere so si služile kruh izven domačije in takoj je padlo tudi število zločinov. Jasno nam dokazujejo to sledeča števila ženskih zločinov:

leta 1909.	292
leta 1910.	305
leta 1917.	518
leta 1919.	266.

Izmed posameznih zločinov odpade na žensko najmanjše število onih zločinov, kjer je treba posebno telesno moč. Težko telesno poškodbo izvrši ženska le redkokdaj. Drugače pa je s požigom. Požigalci ni treba nobene telesne moči, tudi ne posebne bistrumosti, le nekoliko previdnosti — pa ga oblast niti ne zasledi. Radi tega najdemo med zločini, ki jih izvršuje ženska najbolj pogostoma požig. Istotako izvršujejo ženske pogostoma umor na zahrbtn način s strupom.

Če uvrstimo zločine tako, da dene mo na prvo mesto one zločine, pri katerih je ženska primeroma najbolj pogosto udeležena, dobimo sledečo vrsto: požig, kolufija, tatvina, umor, težka telesna poškodba, uboj. Iz tega sledi, da izvršujejo ženske predvsem one zločine, za katere ni treba ne posebnih telesnih in ne duševnih zmoglosti.

Kmetijstvo.

Gospodarske drobtinice iz Goriškega Vito.

Vinska kupčija na Goriškem popolnoma miruje. Denarja je povsod malo in v mestih pijejo rajši cenejšo vino iz Italije. Na Krasi so pridelali letos približno 50.000 hektolitrov terana, kar znači napram prejšnjim letom lep napredek: 1913. leta 14.000, 1914. leta 35.000 hektolov. Cena terana najslabše vrste 2,50 lir, izbrana vina 3,40 lir.

Na Vipavskem. Pod Čuvnom in v kranjskem delu Vipavskega je vino šibkejšo, Dornberg, Brje, Pračina, in Vogersko pa imajo močnejša vina, ki presegajo povprečno 10 stopinj alkohola. Ogromna večina vina še ni prodana. Cena ob trgatvi v dolnji Vipavski 2,60, zdaj 2,30 lir; v gorenji Vipavski 1,75 do 2 jiri.

Brda so pridelala 9000 hektolitrov. To je seveda mnogo manj kot pred vojno, a z ozirom na to, da so bili številni vinogradi popolnoma uničeni, vendar še lep uspeh. Prodana je dozdaj približno ena tretjina.

Koruza v Ameriki.

Kakor smo že nekoč poročali v našem listu, je donovina koruze Ameriki, od tam je prišla tudi v Evropo in še danes spada koruza med glavne proizvode poljedelstva v Ameriki. V tem ozirom prednjači Združene ameriške države, ki ne pridelajo nič manj nego tri

četrtine skupne svetovne koruzne letine. Koruza najdemo v vsaki državi Združenih držav, a največ jo pridelajo v takomimovanem koruznem pasu, to je ona plodna zemlja, ki se razteza od držav Ohio in Spa do reke Missouri in še dalje.

Glavni pridelalec Združenih držav je koruza, in sicer z ozirom na površino s koruzo posejane zemlje, kakor tudi z ozirom na denarno vrednost letine. Več nego tri četrtine vseh farm v Združenih državah pridelujejo koruzo in leta 1920 je znašala vrednost pridelane koruze 2150 milijonov dolarjev. Največ koruze porabijo za živinorejo, in sicer za svinje 40 odstotkov, za govedino 15, za konje 20 odstotkov.

Najbolj je naraslo pridelovanje koruze v zadnjih tridesetih letih. Vseokoli v tem, da se je v oni dobi tudi pridelavstvo Združenih držav silno izmnožilo, vsled tega je bilo treba povzgojiti tudi produkcijo poljedelstva.

Največji trg za koruzo je mesto Chicago in lahko se reče, da to tržišče določa za svetovni trg cene koruzi, kakor določa Liverpool cene za pšenico. Cena koruzi je zelo premenljiva. Na farmi stane bušel 26 do 30 cent, a izven koruznega pasa je dosegel 1 bušel celo že ceno 60 cent. Opomniti je treba, da temelji cena koruzi v onih krajih, kjer je pridelajo več nego jo sami rabijo, na tržnih cenah brez vožarine. A v krajih, kjer je povpraševanje, večje nego pridelok, se prišče vožarina tržni ceni. Najnižjo ceno ima koruza v državah Sotla Nakota, Nebraska in Iowa, ker pridelujejo v teh državah silno mnogo koruze in ker so zelo oddaljene od onih krajev, kjer koruzo potrebujejo. Na drugi strani pa je cena koruzi najvišja v onih državah, ki pridelujejo manj koruze, nego jo rabijo in ki so najbolj oddaljene od velikih koruznih zalog. To so predvsem države Rhode Island, Nevada in Arizona.

Najnižje so cene običajno ob žetvi, potem polagoma rastejo, dokler ne pride nova letina. Ko se pa pojavi nova letina na trgu, padejo cene zopet na najnižjo stopnjo. Ne sledi pa iz tega, da kaže hraniti koruzo za oni čas, ko je cena najvišja, ker povzročuje stalno posuševanje koruze in pa škoda, ki jo naredijo miši, več, nego bi znašal dobiček.

Amerika koruzo tudi izvažajo, in sicer je dobivala Anglija v letih 1905 do 1914 približno tretjino tega izvoza, šestina izvoza je šla v Nemčijo, manjše količine pa v Kanado, Nizozemska, Dansko, Belgijo, Kubo in Mehiko.

V poslednji dobi je postala pa Argentina važen faktor na svetovnem koruznem trgu. V letih 1900 do 1920 je izvozila Argentina skoraj dvakrat toliko koruze kakor Združene države. Velikoma izvažajo Argentinjci v Evropo in konkurirajo na evropskem trgu uspešno s koruzo iz Združenih držav. Predvsem dajeja Francoska in Belgija prednost koruzi iz Argentine. Prednost argentinske koruze obstoji v tem, da je zrnje manjše in zato bolj primerno kot hrana kokošim, tudi sladkejša je argentinska koruza, kar ji daje prednost za konjsko krmo. Ker je tudi manj vlažna, se lažje hrani in obdrži v boljšem stanju. V ceni ni velike razlike. Argentinska koruza je 8 do 10 cent, na bušel dražja od koruze Združenih držav. Vrhu tega je vojna podražila v Združenih državah vožarino na železnici in na parobrodih, kar pride argentinskim izvoznikom v dobro, ker lažje konkurirajo z Združenimi državami.

Za naše gospodinjine.

Kako polimo piščeta? Ni dobro, če poliš piščeta s svežo in mrzlo vodo. Voda naj bo sicer snažna, a pusti jo poprej nekaj časa stati. Nekatere gospodinje položijo v vodo za piščeta zarjavlj žebelj. Tudi to priporočamo, ker pride tako v vodo nekaj železa, kar pospešuje in jači kri in zdravje.

Kako odpravimo gliste iz cvetličnih posod? Na dva načina lahko odpravlj gliste iz cvetličnih posod. Na vrh položimo tobak, na dnu pa odmaši luknjo in postavi posodo na rahlo zemljo. Tobak

glutam smrdi in bežijo v zemljo. — Drugi način pa je sledeči: skuhaj 12 prerezanih kostanjev v vodi in s to vodo prilijaj cvetlicam. Gliste poginejo v posodi.

Kako odpravimo črve iz pohištva? Gotovo se je že marsikatera gospodinja že žejala nad črvi, ki ji rinejo po pohištvi in ga polagoma vedno bolj razjedajo. Te črve je kaj lahko odpraviti. Kadar zapaziš v pohištvi luknjico, vliji vanjo bencina in zamaši jo potem z voskom.

Nekaj o jajcih. Če hočemo jajca sveža ohraniti, jih moramo tako shraniti, da ne pride zrak do njih. Daj jih v slano vodo in pusti jih tako dolgo, da vtonejo, nato jih vzemi, obriši in shrani v suhem pesku, otrobih ali žaglanju. Nekateri shranjujejo jajca tudi v asnu. V največjem času pa dobiš tudi še v trgovinah tako imenovani »parazol«. V katerem se dajo jajca sveža ohraniti. Kako pa spoznamo sveže jajce? Daj ga proti svetlobi, če je prozorno je še sveže. Če ga na jezik položiš, je čuti staro jajce gorkejšo, kakor sveže jajce. Da stara jajca klopčajo, je gotovo vsem znano. — Jajce, ki je mrzlo, postane zopet užitno, če ga položiš v mrzlo slano vodo.

Turški Pavliha.

Nekoga dne najde Nasradin-hodža na ulici podkev. Silno vzradočen hiti domov in reče svoji ženi:

»Poglej, kaj sem našel. Čuvaj to podkev, če najdem še tri, bom kupil konja in odpotujem v Mekko« (= sveto mesto mohamedansko).

»Da, mu odvrne žena, za na povratku obiščemo moje starše«.

»Ti si pa reš brezsrčna,« jo prekine Nasradin-hodža, »saj ne boš niti pustila, da se konj malo oddahne!«

Nasradin-hodža napadejo nekoč razbojniki. Vzamejo mu konja, obleko in denar. A nato ga pričnejo še pretepavati.

»Zakaj me tepete?« jih vpraša Nasradin-hodža. »Morda sem ti pre malo denarja, ali pa ste morali name dolgo čakati?«

Nekoč je hotel Nasradin-hodža preskočiti majhno lužo. Zaleti se in skoči, preskočil je pa ni, temveč obležal je sredi luže.

»Oh, mladost, kak' hitro si minula!« vzdihne Nasradin-hodža in pogleda krog sebe. Ko pa vidi, da ni nihče v bližini, hitro doda:

»A tudi v mladosti nisem znal bogved kak skakati.«

Nasradin-hodža prisloni svojo testno na zid nekega vrta in spleza navzgor. Ko je bil na zidu, ga zapazi vrtnar in reče:

»Kaj hočeš tukaj?«
Nasradin-hodža mu odvrne:
»Lestve prodajam.«

Ko je umrla Nasradin-hodža žena, niso zapazili na njem niti najmanjše žalosti. Čez nekaj časa mu crkne konj, a to ga je tako užastilo, da dej časa niti iz hiše ni šel.

Prišli so ljudje k njemu in ga prašajo, zakaj žaluje za konjem bolj nego za ženo. On jim odgovori:

»Kadar mi je žena umrla, so prišli sosede in so me tolažili: »Ne boj se prijatelj! Če ti je žena umrla, ti bomo našli boljšo in lepšo,« pa ne vem, kaj še vsega. A zdaj, ko mi je poginil konj, ni nobenega k meni, ki bi mi rekel, da mi bo našel boljšega konja. Radi tega mi je hušje po konju kakor po ženi.«

Obrtnik.

Resna beseda obrtnikom.

Glavno načelo novega davčnega bo, če bo sploh delazmožna, da sklene nov davčni zakon, kajti dosedanj sistem je nevzdržen in sicer za prav vse.

Olavno merilo novega davčnega zakona mora biti, da se plačujejo vsi

davki po vsej državi enako. Izenačenje davkov mora biti torej temeljna zahteva novega davčnega zakona. Proti sebi je vsak slovenski obrtnik, ki tega ne bi uvidel.

Ravno zaradi tega pa je za vsakega obrtnika jasno, da more biti le za ono stranko, ki bo izenačenje davkov v resnici izvedla.

Tega pa ne moremo pričakovati niti od demokratov in niti od radikalov.

Jedro obeh strank tvorijo voliteli iz Srbije. Vsaka obeh teh strank je zato izgubila takoj glavni del svojih volitev, če je za zakon, ki odpravlja privilegije Srbije v davčnem vprašanju. Vendar ne bo nihče tako naiven, da bo mislil, da bo Srbijanece navdušen za stranko, ki mu jemlje privilegije. To je jasno za vse, kajti, ki zna misliti, to pa so demokrate in radikale tudi že dovolj.

Na zahteva poslancev SKS je sprejel prejšnja vlada v svoji delovni program izenačenje davkov. Izdelan je bil tudi že tozadevni načrt, ki pa je za Slovenijo naravnost usoden. Vsi stari davki bi nam ostali, zato pa bi dobili še nove, ko na primer davki na okno.

Slovenski demokrati ali radikalni poslanci te krivice sploh ne bi mogli odvrniti. Recimo, da imajo oboji srečo in da spravijo v skupščino po enega pa magari po dva svoja poslanca. Kaj moreta ta dva osamljena doseči v velikem demokratiškem ali radikalnem klubu, je pokazal boj za zvezo Slovenije z morjem. Tedaj so morali vsi trije slovenski demokrati poslanci lepo molčati, ker v igri so bili srbski interesi in ti so naravno v srbski stranki vedno važnejši od slovenskih.

Drugo važno načelo, ki mora biti uveljavljeno v novem davčnem zakonu, je, da se mora davek odmerjati po višini dohodkov, da se uvede progresiven davek. Najbolj izraziti zastopniki velekapitala in veleindustrije pa so meščanske stranke in med njimi sta na prvem mestu radikalna in demokratska stranka. Kako naj torej poslanci teh strank sčutijo malega obrtnika, kako naj bodo demokrati ali radikalni poslanci za progresiven davek? Na papirju da, toda v resnici nikoli.

Čisto drugo pa je stališče prave kmetijske stranke, kakor je n. pr. SKS. Ona je od Srbov neodvisna in brani le stališče svojih volitev, ki so vsi v Sloveniji. Zato more nastopiti proti privilegijem Srbije in da uspešno je dokazala s svojim že izvršenim delom.

Kot kmetijska stranka je SKS, daj zastopnica srednjih in nižjih slojev in je zato odločno za progresiven davek.

V obeh najvažnejših načelih za dober davčen zakon se torej križe stališče SKS popolnoma s stališčem obrtnika.

Ali ne govori to dejstvo dovolj?

Ali rabi to dejstvo še dodatkov?

Vsak zaveden obrtnik bo dejal, da ne in zato bo volil vsak, ki hoče izenačenje davkov na progresivni podlagi, da bodo plačevali davek v prvi vrsti bogatini in ne reveži SKS.

S tem pa bo tudi dosegel odpravo sedanjih krivic pri bolniški blagajanji, ki so bile storjene od demokratov.

Obrtniki zavedajte se resnosti položaja in ne nasedajte obrtniškim »prijateljem« za časa volitev!

SLABOST? SLABO SPANJE? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnatih in 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih in 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatr 344, Hrvatsko.

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 telefon št. 220.

Nakup gozdov. — Prodaja vsakovrstnega lesa.

ZAMUDITI

Ni Vi ne smete, ampak pojdit tamo in ogledati si velikansko zalogo sukna, volne, platna, oštrih, lisčevine, robov, močvirne, ter sploh vse manufakturne robe v veletrgovini K. Sternacki. Celje, kjer prodaja radi velikanskega nakupa selektne iz prvih svetovnih tovarn po dobroti nizkih cenah. Zanimajte cenit.

Primešaj „MASTIN“ krmi!

Enkrat na teden eno pest.

Ako Mastina v lekarnah, trgovinah in konsumih ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 23 dinarjev in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (lišaj-mezilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaj; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 20 kron.

Lekarna Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) zavezanec ročiva.

Cte G^{te} Transatlantique, Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v AMERIKO

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

Vozne listke in tozadevne pojasnile daje: Ivan Kraker, zastopnik v Ljubljani Kolodvorska ulica šte. 41.

Specijalist za notranje in pljučne bolezni

M. U. Dr. Iv. Drobnič

se je naselil v Ljubljani v Cegnarjevi ulici št. 4 (nasproti deželne bolnice). Ordinira od 9 do 11 ure in od 2 do 4 ure.

TRGOVINA

sena, slame, drv, krompirja, sadja

In vseh drugih deželnih pridelkov

Andrej Oset, Maribor, Aleksandrova c. št. 57; telefon št. 88.

Prvovrstne cepljene trte

vseh vrst, na podlagi Rip. Portalis, Goethe št. 9 in Rip-Selonis, izvanredne, s 1 m dolgim korenjem, garantirano dobro zaraščene, za namoštitev izomirih trt v vinogradu najpripravnije, ima več tisoč v zalogi. Društvena trtnica invalidske organizacije v Cvetkovcih, pri Vel. nedelji. Slovenija. Cena po dogovoru.

Prešano sladko seno

iz Slavonije dobavi sproti Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani in zopet sprejema naročitve za vsako množino, iz ljubljanske zaloge tudi izpod vagona po 2 Din 25 p kilogram. V celih vagonih franko na vsako postajo.

Kupi se

vsaka množina lepih hrastovih, bukovih, smrekovih, javorjevih in orehovih hlodov s navedbo množine in cene franko vagon. Ponudbe prosimo: Ljubljana, Jeranova ulica 13.

Vinogradniki pozor!

Na prodaj imam lepo na suho cepljene trte najbolj rodovitnih vrst, kakor tudi večjo množino necepljene bele smarnice in več tisoč vkoreninjenih (kličev) divjak Rip-Portalis in Gothe št. 9. Cena po dogovoru. Kdor želi res lepo in dobro blago naj se obrne zanesljivo pisмено ali ustmeno na

Fr. Slodnjak, trtnar.
Sv. Lovrenc v Sl. gor. p. Jursinci.
Za pismen odgovor priložite znamke.

Jadranska banka - Beograd.

Delniška glavnica: Din 60,000.000. — Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:

Bled

Cavtat

Celje

Dubrovnik

Hercegnovi

Jelsa

Jesenice

Korčula

Kotor

Kranj

Ljubljana

Maribor

Metković

Prevalje

Sarajevo

Split

Sibenik

Tržič

Zagreb.

Amerikanski odio.

Naslov za brzojavke: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortland Street 82, New York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta

Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

„Ekonom“

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 7

ima v zalogi:

drobno morsko sol
v vrečah 50—80 kg.
debelo morsko sol
v vrečah 50—80 kg.
lepo suho zdravo
koruzo,
koruzni zdrob,
koruzno moko,
ajdo,
ajdovo moko,
kašo,
kristalni sladkor
v vrečah po 100 kg,
sladkor v kockah
po 25 in po 50 kg,
milo za pranje,
pšenične otrobe,
pšenično moko 0, 2, 6
(za kruh),
pšenico, lepo,
oves, lep,
pristno svinjsko
mast,

po dnevnih cenah, vedno ceneje
kakor pri drugih trgovcih.

Riz, kavo, olje i dr. preskrbljeno
na željo vsakemu članu.

Cepljene trte

prilagodljivih in najbolj rodovitnih vrst na
podlagi Rip. Portalis za katere se tudi
jamči na čistosti. Prodaja Frano Zelenko,
posestnik in trtnar, Ružmanov, Sv. Tomaž pri Osmoju. V zalogi je tudi
več tisoč necepljene vkoreninjene bele
smarnice. Cena po dogovoru. Za pismen
odgovor priložite znamke.

CUNARD LINE

Najhitrejši parniki sveta. Direktni
potniški, tovorni in ekspr. promet
s HAMBURGA in CHERBOURGA
v AMERIKO in KANADO. 4
dimniki, 5 in pol dni. Lestne
kabine za potnike III. razr. Pot-
nike spremljajo izkušeni urad-
niki do luke ukrcaja, ki so jim
med potjo v vsakem pogledu v
pomoč. Pojasnila: Cunard Line.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 21
Jugoslavenska banka d. d. Zagreb.

Brzjavni naslov: „Cunard“ Ljubljana. Glavno zastopstvo za Slovenijo:
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 26.

Pri trgovcu pazi na znamko in na vtisnjene besede

„GAZELA“-MILO

Jamski les smrekov ali jelkov
od 10 cm debeline
na tankem koncu in od 3 m dolžine
naprej kupi vsako množino franko
vagon kranjskih postaj: Šentjanški
premogovnik, Krmelj-Dolenjsko.

Kraljevski Holandski Lloyd

Redni brzovozni in poštni parniki iz
Amsterdama in Cherbourga
v Južno Ameriko,

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in v
Buenos Aires. Vsa potrebna pojasnila daje:

Kraljevski Holandski Lloyd.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 21
JUGOSLAVENSKA BANKA d. d., ZAGREB, B-Lesta št. 31.

Brzjavni naslov: Realloyd Zagreb. Telefon 24-65.

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica št. 1.

Poštni predal 74. :: :: :: :: :: :: :: Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih
cenah ter se za cenjena naročila najtopleje
priporoča.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!

SLAVENSKA BANKA d. d., ZAGREB

Podružnica: LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 24.

Delniška glavnica in rezerva Din 50,000.000.

Vloge čas Din 125,000.000.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor,
Muraka Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Velikovec, Vrtače.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslovenska industrijska banka d. d., Split,
Balkan Bank r. t. Budapest, Vaczi utca 35, Bankhaus Milan, Robert Alexander,
Wien I. Augustinerstrasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnje.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1

(PREJ SLOVENSKE ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVA Din 17,500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtoč-
neje in najkulantneje.

Brzjavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (me-
nšajnica v Kolo-
dvorski ulici)

LJUBLJANA
Mestni trg 5.

O. Bernatović

Konfekcijska
trgovina